

Mlaš tednik

kulturno - politično glasilo

KROJ

svetovnih in domačih dogodkov



Najbolje kupite ure, nakit
in drugo pri urarskem
mojstru

Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschg. 9

Popravila izvršim takoj in
solidno, kupujem in zame-
njam zlato in srebro.
(tudi strto zlato).

10. leto - številka 33

V Celovcu, dne 13. avgusta 1958

Cena 1.50 šilinga

Pod in nad zemljo

V teku dvanajstega stoletja se je naša zemlja zmanjšala, ljudje in narodi so se približali. Stoletje atoma je nastopilo in tako premostilo razdalje v zraku in razdalje pod vodo oziroma pod ledom.

Ruski sputniki so kot sopotniki naše zemlje v velikih višinah krožili in ameriški Nautilus je pod debelim ledom okoli severnega tečaja naše zemlje približal Ameriko in Rusijo.

Razdalj kontinentov ne merimo več v tedenskih potovanjih in mesečnih vožnjah, marveč le več v urah.

Učenci so v desetletnih proučevanjih izsledili tajnosti v notranjosti atomov, najmanjših delcev, iz katerih je sestavljeno vesolje. Pri tem so sprostil orjaške sile, katerih se sedaj že sami boje. Atomska sila že goni podmornice in usmerja letala, ki pa do sedaj le v zelo neznatni meri služijo življenjskim potrebam človeka. Ali bodo vse te iznajdbe in izsledki služili le uničevanju človeškega rodu?

V zadnjih tednih smo, na Koroškem v posameznih delih dežele doživeli strašna neurja in strahotna razdejanja, ki sta jih povzročila voda in vihar. Vse to pa je le majhen odsev tega, kar imamo pričakovati od atomskih razdejanj, če se lepega dne sprostito človeške strasti, ki stremijo za uničevanjem človeka po človeku. Gorje svetu, ako ne bo sil upravljal človeški razum in duhu božjih smernic. Saj je končno te sile odkril tudi po božji volji, da jih uporabi v napredek vsega človeštva.

Od parnega stroja preko električnega motorja, od iznajdbe tiska preko iznajdbe smodnika, od telefona do radia je v teku le par stoletij človek spremenil življenjske okoliščine, spremenil je življenjske pogoje in te svoje iznajdbe porabljal in zlorabljal. Milijone ljudi so uničili ti človeški izumi, milijonom ljudi so se pa tudi zboljšale eksistenčne prilike.

V Ženevi se posvetujejo prvi učenci iz vzhodnega in zapadnega sveta, kako bi omejili vse nevarnosti, ki pretijo človeštvu iz atomske energije, v drugih predelih naše zemlje pa se vršijo naprej poizkusi, ki naj dokažejo uničevalno moč atomskih sil. Ves svet danes še z zaupanjem pričakuje ravno od teh učencikov, ki najbolj poznajo vse uganke notranjosti atoma in njegove ogromne energije, da najdejo izhod iz preleče nevarnosti in usmerijo svoje lastne iznajdbe v korist človeštva. Iz dosedanjega poteka smemo upati, da jim bo ta ženevski poizkus uspel, če se ne bodo politiki in generali z vso silo polastili zlorabe tega atoma. Danes namreč atom in atomska energija nista več le v rokah učencikov, marveč v rokah državnih in privatnih tovarn, v rokah politikov in generalov.

Vsi narodi brez izjeme pa si želijo miru, želijo si dela in zaposlitve, želijo si dobre sosesčine, da bi tako vsi narodi sveta bili deležni gospodarskega napredka in kulturne rasti. To je brez dvoma bila tudi volja Stvarnikova, ki je položil te sile v svoje stvarstvo, ki je dal človeku bister razum, da se teh sil lahko posluži in tako služi resničnemu napredku.

Atomska podmornica pod severnim polom

Odkrita je nova najbližja pot od zapadne poloble sveta v vzhodno

Dne 23. junija je prva ameriška podmornica na atomski pogon „Nautilus“ izplula iz pristanišča Pearl Harbour na Havajskih otokih. Dne 29. julija je preplula Beringovo ožino med Sibirijo in Aljasko. V bližini kraja Barrow Point se je začela njena velika avantura. Potopila se je pod vodo in usmerila proti vzhodu. Nad morskim vodovjem so se bočile velikanske gore nepretrganega večnega ledu. Ko je podmornica dne 4. avgusta prišla na mesto, ki je na zemljepisnih kartah označeno kot severni tečaj, se je nahajala v globini 470 metrov pod vodno gladino. Ta dogodek je 116 mož broječa posadka praznovala s slovesnim obedom. Na jedilnem listu so bili zrezki z grahom in korenčki ter slaščica z imenom „Torta Severnega tečaja“. Dne 5. avgusta je podmornica zopet splavala na površino v bližini Grönlandije. Bila je 4 dni ali točno 96 ur pod večnim ledom Arktike ter pri tem preplula razdaljo 3000 km. Čeprav je bila temperatura vode okrog 0 stopinj, je v notranjosti podmornice vladala enakomerna toplota 23 stopinj.

Po uspelem podvigu je helikopter ameriške mornarice pristal na podmornici in vzel na svoj krov kapitana Andersona, poveljnika „Nautilusa“ in odletel z njim proti Washingtonu. Predsednik Eisenhower je pogumnega pomorščaka sprejel v po-

sebnih avdijenci in izjavil, da je podvig kapitana Andersona in njegovih mož eno izmed največjih pionirskih dejanj pomorske zgodovine.

To podjetje ni bilo brez skritih nevarnosti in negotovosti. V bližini severnega tečaja obstoji nevarnost, da odpovedo kompasi zaradi magnetnih motenj, ki tam pogosto nastopajo. Pod vodo je za podmornice kompas edini instrument za določanje smeri. Tako bi se lahko zgodilo, da bi v primeru odpovedi kompasa podmornica bila brez možnosti kontrole nad svojo smerjo ter bi se izgubila v vijugah in kroženju pod večnim ledom, podobno kot človek v gosti megli ali v gozdu, ki ga ne pozna. Za ta primer je bila posadka preskrbljena z živežem za 75 dni, čeprav je bilo predvideno, da bo ves podvig trajal samo 4 dni. Toda vse je poteklo v najlepšem redu. Uspeli podvig Nautilusa je odprl nove možnosti za trgovinski promet pod vodo. Sedaj ladja, ki odpluje iz Londona na Angleškem v Tokio na Japonskem, mora prepluti 11.200 morskih milj (18.000 km), podmornica bi pa lahko plula po krajši poti pod severnim tečajem, ki znaša samo 8000 milj.

Velik je tudi vojaški pomen tega podviga. Odslej obale Sibirije niso več nedosegljive za nasprotnika iz zapada.

Vrhunska konferenca brez najvišjih glav?

V New Yorku se je začelo izredno plenarno zasedanje Združenih narodov, ki se bo pečalo s vprašanjem Bližnjega vzhoda. Na 2. strani v političnem tednu poročamo kako je do tega zasedanja prišlo.

Minulo soboto se je sestal izvršni odbor Glavne skupščine, da pripravi vse potrebno. Že prvi znaki kažejo, da se veliko zborovanje 82 držav začena pod neprijazno zvezdo. Odločilne velesile bodo namreč zastopali njihovi redni delegati ali pa večjemu zunanji ministri. Njihova pooblastila za sklepanje dalekosežnih sporazumov pa so zelo majhna. Hruščev, De Gaulle, pa tudi McMillan ne nameravajo priti v New York. Edino Eisenhower utegne priti, toda kaj pomaga govoriti delegatom, ki nimajo oblasti za sklepanje pogodb.

Kitajcem zopet nekaj ni prav, kajti pekinški listi so začeli zadnje dni ostro kriti-

zirati ravnanje Varnostnega sveta, ki ni sprejel sklepa, da morajo Amerikanci takoj umakniti svoje čete iz Libanona. (Ko so sovjetske čete z ognjem in mečem delale red na Madžarskem, je pa Peking molčal.)

Kot uvod v izredno zasedanje Združenih narodov je Hruščev spustil govor, v katerem je grozil Zapadu z uničenjem, „če ga ne bo pamet srečala“. Kdaj bi on smatral, da je Zapad pamet srečala, ni težko uganiti. Svoj govor je imel v Kujbiševu ob Volgi, kjer je spustil v pogon novo orjaško hidroelektrarno, ki jo je označil kot simbol sovjetskega napredka.

Obenem pa je iz Moskve šla nova pošiljka pisem. Namenjena vladam malih narodov. V njih se laskanje menjava z grožnjami. Očitno je to pripravljeno propagandno delo za bodoča glasovanja na zasedanju Združenih narodov v New Yorku.

Izraelci zahtevajo garancije

V London je prispela gospa Golda Meir, zunanji minister Izraela. Z ozirom na to, da se bodo ameriške čete v Libanonu ter angleški padalci v Jordaniji prej ali slej zopet umaknili, ima Izrael resne skrbi za svojo bodočnost. Lahko se sicer zanese na svojo dobro opremljeno in izvežbano ter izredno udarno armado, vendar proces zedinjenja Arabcev predstavlja vedno večjo nevarnost za izraelsko državo, ki je otok v neizmernem morju arabskih množic.

Zato sedaj izraelska vlada poskuša od za-

padnih zaveznikov izvleči garancije za primer, da se bodo njih čete zopet umaknile iz Bližnjega vzhoda. Na Zapad, posebno pa na Angleže izvaja izraelska vlada pritisk s tem, da jim je ukinila dovoljenje za preletavanje izraelskega ozemlja, preko katerega vodi najkrajša zračna pot za oskrbovanje angleških čet v Jordaniji. Na zunaj izgleda, da je s tem ustregla sovjetski zahtevi, toda v resnici je tako, da je to tudi učinkovito sredstvo v rokah izraelske zunanje politike. Da pa ne bi angleških čet v Jordaniji spravila v prehudo zadrego, je začasno dovolila prehod ameriškim letalom. Izrael ve, da so njegovi pravi prijatelji le na Zapadu.

Bojni hrup pri Formozi

Iz Hongkonga poročajo, da je v ožini, ki loči otok Formozo od kitajske celine, zopet zavladal vojni hrup. Na morju je prišlo do dvoboja med rdečimi in čangajškovimi topničarkami. V boj so posegle tudi komunistične topovske baterije na obali, ki so obstreljevale nekatere manjše otoke med Formozo in kitajsko celino.

Šentjakobčani

uprizarijo dne 15. in 17. avgusta 1958 ob 8. uri zvečer na župnijskem dvorišču v Št. Jakobu domačo zgodovinsko igro v 4. dejanjih

„MIKLOVA ZALA“

Po dr. J. Sketovi povesti dramatiziral Jakob Špicar

Sedeži po 10.— S, stojišča po 6.— S.

Čisti dobiček je namenjen za popravilo farne cerkve v Št. Jakobu. Vse od blizu in daleč vabi ob 50-letnici dramatisacije »Miklove Zale«, te naše častitljive narodne igre v domovino Miklove Zale

prireditveni odbor

Gojenke in absolventke gospod. šol! Romanje na sv. Višarje

Zares gremo 23. avg. opoldne z vlakom. Z nami poroma nam vsem znani preč. g. pater Odilo, ki je prišel iz Amerike. S petjem in pridigo nas bo znova navdušil za Marijino češčenje.

Pohitite s prijavitimi, javiti se je treba takoj v gosp. šoli v Št. Rupertu, v Št. Jakobu ali v Mohorjevi pisarni v Celovcu. Oskrbite si potni list, ali pa si dobite na okrajnem glavarstvu (Bezirkshauptmannschaft) osebni dokument (Personalausweis)

Vožnja bo stala iz Celovca približno 30.— šilingov. Vse prijavljene dobite par dni pred odhodom okrožnico z natančnimi navodili.

Absolventke in druga dekleta pristrčno vabljenje!

Zveza absolventk.

- KRATKE VESTI -

TRI MILIJONE TON JEKLA po sistemu LD so pred nekaj dnevi izdelali v največjih avstrijskih jeklarnah VOEST v Linzu. Postopek LD je neka posebnost tovarn v Linzu in prav s tem svojim proizvodom imajo največ uspeha na svetovnih tržiščih. To jeklo je posebno trdno in zato vsestransko uporabno. Pred kratkim je hotela Sovjetska zveza naročiti v Avstriji celotno strojno opremo za izdelovanje jekla LD, vendar je ameriška vlada bila proti. Ima pravico ugovora, ker se je Avstrija pri sprejemu Marshallove pomoči obvezala, da ne bo prodajala v vzhodni blok strateško važnih izdelkov svoje industrije. Vendar izgleda, da bodo v kratkem te omejitve odpravljene.

ČEK ZA 1000 DOLARJEV je izročil neki tirolski jodlarski skupini princ Es-Salam Es Babah, brat vladajočega šejka v Kuwaitu. V njegovi državi ne raste zelena bilka, a kljub temu je najbogatejši človek na svetu. Pod peskom njegove države so neizmerna ležišča petroleja. Brumni Tirolci so pred puščavskim šejkom krepko jodlali in plesali, kar je bilo možu iz Arabije zelo všeč.

DR. KURT V. SCHUSCHNIGG je v okviru predavanja Solnograških visokošolskih tednov govoril o ameriškem doprinosu k razvoju mednarodnega prava v 19. in 20. stoletju. Bivši kancler pred letom 1938 je sedaj profesor na univerzi v St. Louisu (USA).

DOBER LOV JE IMEL neki v prodajalca banan preoblečen policijski uradnik v zapadnem Berlinu. Na nekem trgu mu je uspelo zaslediti Jureka Klingerja, znanega agenta komunistične tajne službe v Vzhodni Nemčiji. Klinger je sodeloval pri ugrabitvi več političnih beguncev in je tudi sicer zagrešil kopicu kaznivih dejanj kot ponarejanje dokumentov in prevar, ki gredo v milijone mark.

IZGINIL JE DR. EISELE, zdravnik, ki je bil pred kratkim obtožen zločinov proti človeštvu zaradi svoje medvojne zdravniške „prakse“ v koncentracijskem taborišču Buchenwald. Dr. Eisele je zadnja leta nemoteno izvrševal prakso kot zdravnik bolniških blagajn v Monarovem, dokler niso pri procesu proti ss-ovskemu podčastniku Sommerju, stražniku v Buchenwaldu, prišla na dan zdravnikova grozna dejanja. Da se izogne roki pravice, je pobegnil v Egipt, toda na zahtevo nemške vlade po izročitvi so ga ondotne policijske oblasti aretirale. Sedaj je izginil brez sledu. V Egiptu kar mrgoli bivših ss-ovcev na vplivnih položajih. Gotovo so ti imeli prste vmes pri Eiselejevem izginotju.

Politični teden

Po svetu . . .

Namesto vrhunske konference — izredno zasedanje Združenih narodov

Po nepričakovanem sestanku Hruščeva s kitajskimi rdečimi oblastniki je sovjetska vlada odklonila „vrhunsko konferenco“ v okviru Varnostnega sveta Združenih narodov. Hruščev je moral popustiti želji svojih rdečih kitajskih somišljenikov, ki niso hoteli pristati na to, da bi v imenu Kitajske govorila Čankajškova vlada, ki ima oblast samo nad otokom Formozo in predstavlja Kitajsko v Varnostnem svetu ter ima celo pravico veta.

Hruščev je namesto tega predlagal sklicanje izredne skupščine Združenih narodov. Ameriška vlada za vrhunsko konferenco v tem trenutku ni bila posebno navdušena, kajti neizogibno bi se na njej pojavila vloga obtoženke. Sovjeti bi namreč lahko s prstom kazali na ameriške vojake v Libanonu. Zato je Washington v zadnjih tednih storil vse, da vrhunsko konferenco vsaj malo odloži, da njegovi diplomati zmešnjavo na Bližnjem vzhodu vsaj kolikor toliko uredi. Res se je podtajniku v amer. zun. ministrstvu Murphyju posrečilo, da je libanonske politike pripravil do soglasnosti pri izvolitvi generala Shehaba za državnega predsednika. Povrh tega pa se je sestel tudi z drugimi arabskimi politikami. Bil je v Iraku in celo pri Nasserju v Kairu, kjer je imel dolg razgovor z egiptovskim diktatorjem. Ko se je vrnil v Beirut, je izjavil, da je zadovoljen z doseženimi rezultati.

Čudno soglasje Amerike in Rusije

Spričo delnega pomirjenja na Bližnjem vzhodu je ameriška vlada rada pristala na izredno zasedanje Združenih narodov. Pristojen za ta sklep pa je prav Varnostni svet Združenih narodov. Ta se je sestel minuli petek in ob čudni soglasnosti obeh glavnih nasprotnikov sklenil sklicanje izrednega zasedanja te svetovne organizacije, ki šteje okrog 80 članic. Da pri takem velikem številu udeležencev ne more priti do naglih odločitev je jasno. Petkov sklep pa je povrh tega zanimiv še v enem pogledu: Je namreč kompromis med sovjetsko in ameriško vlado. Delegata obeh vlad sta najprej predložila Varnostnemu svetu dve resoluciji, v kateri ena drugo dolžita napadnih dejanj. Amerikanci pravijo, da Sovjeti kratico svobodo vzhodnoevropskim narodom, Sovjeti pa trdijo, da se Amerikanci z oboroženo silo vmešavajo v zadeve arabskih držav Bližnjega vzhoda. Po kratki debati sta oba delegata pristala, da svoje resolucije umakneta in končno je bil soglasno sprejet sklep o sklicanju izrednega zasedanja.

Težišče svetovne politike se premika drugam

Sicer se pa težišče političnih dogodkov prenaša drugam. Moskvska vlada je minuli teden nenadoma zelo ostro napadla Švico zaradi tega, ker je vlada v Bernu sklenila začeti razpravo o nabavi atomskih orožij. V Moskvi so izjavili, da bi atomska oborožitev Švice pomenila konec njene nevtralnosti, kajti „te bombe bi bilo moč izstreljevati v kake druge države,“ je izjavil moskovski radio.

Švicarska vlada, je k temu napadu takoj zavzela zelo energično stališče. V posebni izjavi pravi, da si švicarska vojska ne bo nikoli omislila atomskega orožja, ki bi spravilo v nevarnost nevtralnost države. Pač pa še vedno razmišlja o nabavi taktičnih orožij z atomskimi izstrelki, ki bi naj služili zgolj obrambi švicarskih meja. Izjava švicarske vlade zaključuje, da „država (Sovj. Zveza), ki sama razpolaga z zelo učinkovitimi atomskimi orožji in daljnometnimi raketami in se z njimi celo hvali, pač ne more drugim državam deliti naukov v tem pogledu.“

V Budimpešti so pa objavili neke vrste uradno „belo knjigo“, ki vsebuje „podrobnosti“ o sodnem procesu proti umorjenemu bivšemu predsedniku Imreju Nagyju. Ker je ta itak mrtev in ne more nikomur več skriviti lasu, je namen knjige jasen: hoče spraviti v slabo luč tiste, ki so se zanj zavzemali, to je predvsem Jugoslavijo, pa tudi zapadne države. Zato vsebuje ta „dokumentacija“ Kadarjeve krvave vlade podrobnosti o „veleizdajalskih“ stikih, ki sta jih pokojni Nagy in Maletter imela z zapadnimi diplomati in vojaškimi atašeji v Budimpešti za časa upora. Se razume, Nagy

in somišljeniki so bili „fašisti in prodani hlapci imperializma“ vse izrazi, ki danes nikogar več ne prepričajo. Dokazujejo le, da so komunisti v propagandi zelo iznajdljivi in neutrudljivi.

Predvsem pa gradijo na slab spomin ljudi.

. . . in pri nas v Avstriji

Politika počiva

kajti ministri si oddihujejo ob obalah jezer in v planinah. Prišli smo v dobo takozvanih „kislih kumarov“.

Zivljenje v Avstriji je v znamenju gospodarskih in kulturnih prireditev. Ne mine dan, da se ne bi začel kak festival, kaka ljudska veselica ali veselejem. Le te prireditve še ministri pripravijo do tega, da gredo na pot in slovesnostih spuščajo priložitostne govore.

Veliki problemi pa čakajo na jesen. Priprave za novi proračun so zopet spravile v tek stari prepir o plačah, cenah in davkih, o inflaciji in o krivdi za vedno rastoče cene. Po podražitvi električnega toka so že napovedana zvišanja pristojbin za vodo, plin, tramvaj in avtobuse. Zivljenjski stroški so se v minulem mesecu zvišali za 6,5% v primeri z isto dobo lanskega leta. Pri industrijskih delavcih je bilo to zvišanje izenačeno s povečanim dohodkom delavstva, ki se je zvišal netto za dobrih 9 odstotkov. Kratko so potegnili samo nameščenci, posebno v takozvanih svobodnih poklicih, kjer so sindikalne organizacije sorazmerno šibke. Moč slednjih je namreč v veliki množini članov in strunni organizaciji in disciplini. Ta pa je posebno pri izobraženjskih poklicnih skupinah že od nekdaj bila slaba.

Skrbi zaradi radia

Vprašanje, ki na Dunaju povzroča precej hude skrbi je gospodarska in kvaliteta ozdravitve avstrijskega radia. Izgleda, da z ustanovitvijo nove radijske družbe, ki bi naj bila vodena kot zasebno podjetje, do čim so njene delnice v rokah države, ni bilo v bistvu nič spremenjenega. Programi so ostali takšni kot so bili, tudi ljudje so ostali v veliki večini isti. Niso pa ostali isti dolgovi, ampak so se znatno zvečali in rastejo še naprej iz meseca v mesec. Trenutno gospodari radio s provizoričnim proračunom, ki izteče dne 30. septembra. Potem bo treba bržkone novega provizoričnega proračuna za nadaljnje tri mesece. Ze sedaj pa je radio porabil mesečno 64 milijone šilingov več denarja, kot bi smel in za ta primanjkljaj ni nobenega kritja.

Položaj se bo še poslabšal, ko bo moral

radio povečati nekaterim kategorijam u-metniških sodelavcev plače oziroma honorarje, ki so sedaj po splošnem mnenju odločno prenizki.

Kako bodo to zadevo uredili, je težko reči, kajti različna so mnenja glede vzrokov. Radijska ustanova ima okrog 1500 uslužbencev, od katerih jih je okrog 25 v skupini A, t. j. prejemajo od 6 do 10 tisoč šil. mesečno. Dunajska „Presse“ prinaša minulo nedeljo daljši članek in postavlja mnenje, da bi radijska ustanova prav dobro shajala s približno 900 uslužbenci, seveda če bi bili vsi res strokovno usposobljeni in tudi pridno delali. Sedaj pa je tudi pri radiu v veljavi vseobvladajoči proporc. Za vsako mesto, posebno če je bolje plačano, morata biti dva moža, od vsake stranke eden. Oba morata vse važnejše akte podpisati, sicer ne veljajo, oba morata imeti prostorno in lepo opremljeno pisarno in — se razume — dobro plačane tajnice.

Glede radia so bile na Dunaju vedno težave. Tam je pač tako, da težko kaj prav narediš, kajti na enem kupu je preveč ljudi, ki se borijo za existenco ali si jo poskušajo zboljšati. In kje je kakšen masten zalogaj, sega po njem veliko število rok. Vsak pa že ima kako poznanstvo pri kakem časopisu in preko njega potem lansira svoje vesti, ki služijo njegovim interesom. Za sedaj bo menda ostalo samo pri godrnjanju, kajti čez počitnice bo vse mirovalo. V jeseni bodo pa potem že morali nekaj ukreniti. Bržkone bodo zvišali tudi pristojbine za radio, kajti poslušalci — ki so pri vsem tem najbolj prizadeti — nimajo nobene besede.

Povratek k normalnosti v Millstattu

V Millstattu in okolici še trajajo dela za odstranjevanje razdejanj, ki jih je ondi povzročila nedavna huda ura. Deželna vlada je nakazala še 300.000 šil. za prve potrebe, trgovinski minister Bock pa je ob otvoritvi Koroškega veseleja obljubil vso pomoč zvezne vlade, posebno glede olajšav pri izvozu po neurju podrtega lesa. Življenje v Millstattu se počasi vrača v normalnost. Upravičeno so se predstavniki oblasti očitati gotovemu delu tiska, da je o tej katastrofi širilo pretirane vesti, ki jih je potem inozemsko časopisje z veseljem pograbilo, da na ta način škoduje avstrijskemu tujskemu prometu.

V tej zvezi se pa je začela tudi razprava o vzrokih takih katastrof. Nekaj dni po Millstattu je hudo neurje povzročilo precej škode tudi v Krappfeldu. Strokovnjaki so mnenja, da sta prevelika sečnja gozdov in nezadostna ureditev hudoornikov glavna vzroka, ki sta ustvarila pogoje za take nesreče. Zato postajajo vedno glasnejše zahteve, da se pristojne oblasti z vso odločnostjo in zadostnimi denarnimi sredstvi lotijo te zadeve, dokler je še čas.

Koroško vprašanje v italijanskih očeh

Velika italijanska poročevalska agencija „Italia“ je pred kratkim prinesla izrpen članek svojega dopisnega urada na Dunaju o slovenski manjšini na Koroškem. Iz njega posnemamo nekaj odstavkov:

Uvodoma pravi članek, da državna pogodba z Avstrijo določa v členu 7 posebne pravice manjšinam in sicer pravico do osnovnošolskega pouka v lastnem jeziku in primerne števila lastnih srednjih šol. Nadalje določa, da je slovenščina na Koroškem in Štajerskem ter hrvaščina na Gradišanskem v okrajih s slovenskim ali hrvaškim oz. mešanim prebivalstvom, uradni jezik poleg nemščine. Nato omenja osnutek zakona o ureditvi manjšinskega šolstva, ki ga je izdelala vlada in je sedaj star pol drugo leto, vendar se zadeva ni še zganila z mrtve točke. Pravi tudi, da „so si predstavniki manjšin in avstrijska vlada že leta hudo navskrži“ glede določb državne pogodbe o enakopravnosti slovenskega jezika v uradnih, vendar se „ta boj vodi bolj na tihem in tisk rajši molči o tem.“ Meni tudi, da so avstrijski časopisi zaradi poročanja jugoslovanskega tiska o manjšinskih zadevah, „obdolžili Beograd, da se vmešava v avstrijske zadeve, hkrati pa izrabili priložnost, da so obudili zanimanje za vprašanje odškodnine za predvojno avstrijsko premoženje v Jugoslaviji.

Vsekakor Avstrija tri leta po sklenitvi mirovne pogodbe še vedno ni dokončno in pravno uredila vprašanja manjšinskega šolstva in s časom narašča nasprotovanje nemško govorečega prebivalstva proti „zahtevam“ manjšin ter zavira delo vlade in parlamenta. Dejstvo je, da zlasti na Koroškem, kjer živi najštevilnejša slovenska manjšina, nemško govoreče prebivalstvo noče slišati

o jezikovni enakopravnosti ali o pravicah narodnostne skupine.

Po ljudskem šteju iz leta 1951 in upoštevajoč kot kriterij za narodnostno pripadnost materni jezik, je Slovencev na Koroškem 42 tisoč in so porazdeljeni na več kot sto občin. Vendar je mnogo Avstrijev slovenskega rodu ali celo takih, ki govorijo slovensko, pa se zaradi svojih koristi ali ker so že asimilirani, nočejo izjaviti za Slovence. Za take so skovali izraz „windische“. Predstavniki slovenske manjšine pa računajo, da je Slovencev na Koroškem 70 do 80 tisoč.

Slovensko manjšino na Koroškem predstavljata dve organizaciji in sicer „Narodni svet koroških Slovencev“, ki zastopa katoliški del prebivalstva, in „Zveza slovenskih organizacij“, ki je socialistično usmerjena. Slovenci, po večini majhni kmetje, nimajo lastne politične stranke.

Vprašanje šolskega pouka je nedvomno najbolj občutljivo. Tako ga občutijo nemško govoreči Avstrijeji kot tudi manjšina. Med zavezniško zasedbo so britanske oblasti odločile ustanovitev mešanih osnovnih šol v občinah z mešanim prebivalstvom. Pouk je bil dvojezičen, kar pomeni, da je bila šola enotna, a v njej so poučevali v slovenščini in nemščini, tako da so se otroci obeh narodnosti neglede na materni jezik naučili obeh jezikov. Danes je takih šol še 63, toda po zatrevanju obeh manjšinskih organizacij — ki nastopata v tej zadevi popolnoma enotno — pouk v slovenščini v zelo mnogih šolah izpodrivajo v prid nemškega pouka in to bodisi zaradi nezadostnega nadzorstva od zgoraj ali na lastno pobudo učiteljev, pa tudi zaradi nasprotovanja (Konec na 4. strani)

SLOVENC

doma in po svetu

Za sklep Ljublj. festivala - tri izvirne skladbe

Za zaključek letošnjega Ljubljanskega festivala je Slovenska filharmonija pod taktirko dirigenta Sama Hubada priredila „Koncert prvič izvajanih slovenskih skladb.“ Na sporedu so bila naslednja dela: Divja jaga — sinfonična pesnitev Blaža Arnič; Koral in tokata Primoža Ramovša ter Mladinska sinfonija Radovana Gobca. Posebno Ramovš in Arnič sta dve samonikli skladateljski osebnosti, katerih delo bogati slovensko glasbo in obenem dokazuje njeno živo ustvarjalno izvirnost.

Mladi Slovenci marljivo študirajo v Ameriki

Na visoki šoli Finn College je bila graduirana za inženirja gospodična šefka Avsenek, po rodu iz Ljubljane. Svoje študije je že začela v Padovi v Italiji, a jih je potem nadaljevala v Združenih državah, kamor se je preselila z očetom, znanim nekdanjim industrijalcem in gospodarstvenikom v Ljubljani.

Na Kent State University je graduiral iz vzgoje slova John E. Perme iz Wicliffe, Ohio.

Naslov metalurškega inženirja si je pridobil na University of Wisconsin Tone Arko.

Ze drugo diplomu na isti univerzi si je pridobil Matija Remec. Sedaj se namerava posvetiti študiju za doktorat.

Franc Puc ml. iz New Yorka je postal doktor zdravilstva na Card. Stritch School of Medicine v Chicagu.

Dr. Uroš Resman iz Clevelanda pa je končal enoletno poskusno službo v znani bolnici Michael Reese ter se bo specializiral za živčne bolezni.

Dr. Marija Bernik končuje specializacijo za interno medicino na univerzitetni kliniki Passavant Hospital.

Dr. Jože Velikonja, ki je bil več let profesor na slovenskih srednjih šolah v Trstu, kjer je izdal zelo pregleden zemljepisni atlas in učbenik, sedaj poučuje na višji gimnaziji Elmhurst College, istočasno pa je znanstveni sodelavec na University of Chicago.

Za doktorat se pripravlja na isti Chicago University prof. Bogdan Novak, ki je nekaj let že učil na neki višji šoli v Kaliforniji. Miro Krek, ki že ima diplomu iz arabščine, pa sedaj študira knjižničarstvo.

Pa še več mladih Slovencev, sinov staroseljenec je na univerzah. Ko bodo končali, bomo njihova imena obelodanili v našem listu, da naši bralci vidijo, kako slovenski človek s svojo pridnostjo povsod dobro napreduje in se uveljavlja.

50-letnica šolskih sester v Egiptu in Tomaju

Red č. šolskih sester bo v septembru praznoval dve pomebni obletnici: Minulo bo petdeset let odkar je bila ustanovljena postojanka č. šolskih sester v Aleksandriji in gospodinjstva šola v Tomaju pri Trstu.

V septembru leta 1908 so po prizadevanjih frančiškanskega patrona Benedikta Snoja prispele prve šolske sestre iz mariborske matične hiše v Aleksandriji v Egiptu. Do prve svetovne vojne so vodile ondi šole za otroke avstrijskih izseljencev. Po prvi svetovni vojni so se pa v prvi vrsti posvečale skrbi za slovenska dekleta, ki so v vedno večjem številu odhajale iz Primorske (takrat pod italijansko oblastjo) v Egipt kot služkinje, kuharice, sobarice in vzgojiteljice otrok pri premožnih evropskih in egipčanskih družinah. Pod vodstvom sedanje prednice č. sestre Beate Gomišček so si sestre v vročem Egiptu pripravile lep in hladen dom z prikupno kapelico. Slovenska dekleta se ondi zbirajo vsakonedeljo, čitajo slovenske knjige, pojo domače pesmi, prirejajo predavanja in igre. Sestrskas hiša jim prinaša v srca košček daljnje domovine.

V mesecu maju leta 1908 pa je bil položen temeljni kamen za gospodinjstvo šolo na griču Tabor pri Tomaju. Blagoslovil ga je kanonik Matija Sila. V jeseni je bilo poslopje dovršeno in šola je začela z delom. Bila je to prva gospodinjstva šola na Primorskem. V prvem letniku je imela 13 gojenk. Do danes je vzgojila nad 1000 deklet v smislu gesla prve prednice č. s. Marije Beatrice Teršavec: Dajmo svetu matere in vzgojiteljice, družinam pa varuhinje vere in poštenja. — Dne 14. septembra bo proslava 50-letnice na sedanjem sedežu šole v Trstu, kjer jo vodi prizadevana prednica s. Mar. Urbana Garup. Poslopja v Tomaju, ki so padla pod Jugoslavijo, pa so bila podržavljena in služijo drugim namenom.

† P. Jožef Aljančič OFM

V Ljubljani je umrl frančiškanski pater Jožef Aljančič. Bil je goreč duhovnik in se je zelo poglabil v obred vzhodnih kristjanov. Več let je pastiral v Makedoniji med vzhodnimi kristjani, kjer se ga še danes s hvalečnostjo spominjajo. Z veliko marljivostjo je dolga leta zbiral po Sloveniji materijal in dokumente, ki bi mogli služiti za proglašenje škofa Barage, apostola Indijancev v Ameriki, za svetnika. Pokopali so ga v Ljubljani in na grobu mu je spregovoril v slovo sam škof msgr. Anton Vovk.

Libanon, „bela dežela“ cedec

Izkrcanje ameriških „marines“, mornariške pehote, v Libanonu je pomenilo višek sedanje politične krize na Srednjem Vzhodu. Do včeraj je bil Libanon dežela o kateri marsikdo sploh ni vedel, da obstoji, a malo jih je bilo, ki bi jo znali hitro pokazati na zemljepisni karti. Pa jo je tudi težko najti, kajti spada med najmanjše države na svetu. Njena površina meri 4.000 kvadratnih milj, to je manj kot Koroška in njeno prebivalstvo šteje okrog en in pol milijona duš.

Od pomorskih kopališč do smučarskega raja

Leži na južni obali Sredozemskega morja, med Izraelom in Sirijo. V dolžino meri ob obali približno 180 km, v notranjost pa sega 40 do 50 km. Je v resnici velika oaza ali zelenica, ki jo na treh straneh ločijo in varujejo od brezmejnne puščave visoka gorovja, Sredozemsko morje pa ji je darovalo milo, prijetno podnebje. Zato v Libanonu zelene gozdovi, polja, dokler pogleda v notranjost ne zaprejo mogočne gore. O njenih gozdovih govori že sveto pismo, ki v „Visoki pesmi“ opeva vitke cedre na Libanonu... Marsikateri prebivalec Libanona pa je še danes prepričan, da je njegova dežela kraj, kjer je nekoč bil raj in ne Mezopotamija (današnji Irak), kot meni večina učenjakov. Zato kažejo tujcem nek grob, o katerem pravijo, da je v njem pokopan ožak Noe, in sicer na kraju, kjer je baje po vesoljnem potopu pristala njegova barka.

Na obali se raztezajo krasne peščene plaže, ki so idealna pomorska kopališča, v libanonskih hribih, ki dosegajo višino 3000 metrov, pa zapade debel sneg, kar je podjetne hotelirje napolnilo, da so zgradili vzpenjače in moderne hotele za zimski šport. Zato Libanonu pravijo „druga Švica“. Od tod tudi ime dežele. „Leban“ je bila v starosemitskem jeziku beseda za „bel“. Ime izvira iz časa, ko se je David postavil v bran proti Goliatu. Takrat so ondi obstajala cvetoča mesta, v katerih so živel spretni rokodelci, podjetni mornarji in še spretnejši trgovci — Feničani. Najbolj znana njihova mesta so bila Byblos, Sidon in Tyros ob morju.

Tam so gradili ladje, s katerimi so potem prevažali blago po morju v Evropo in tako prinesli na naš kontinent prve začetke civilizacije. Tudi ime Evropa je feničanskega izvora. Tako je namreč bilo ime neki feničanski princesi ob času, ko so prve feničanske ladje odkrile našo celino. Zato so po njej imenovali novoodkrito deželo. Feničani so bili tudi veliki učenjaki. Izdelali so prve zemljepisne karte. Oni so uvedli mere za geografske karte (širina dolžina), ki še danes veljajo. V Evropo so prinesli oljčne nasade, ki so dobro uspevali posebno v Južni Italiji in Grčiji, kjer so nastale oljčaste feničanske naselbine. Znali so že

tudi izdelovati steklo in škrlat. Uvedli vse številčne mere, ki še temeljijo na 12-ternem sistemu, kot n. pr. merjenje časa na ure minute in sekunde. Oni so tudi očetje naše pisave. Namesto dotedanje pisave s pomočjo slik za predmete ali za zloge, so uvedli eno samo znamenje za vsako posamezno črko. Za črko „A“ so rabili podobo bikove glave, hiše za črko „B“ in tako dalje. V feničanskem jeziku se pravi biku „aleph“, hiši pa „beta“ in iz tega je nastala beseda alfabet ali abeceda. To omenimo v toliko, da ne bo kdo mislil, da so vse besede, ki jih nemščina uporablja, nemškega izvora in da so si Nemci izmislili vse pametne reči. V mestu Byblos so Fenečani tiskali prve knjige, odtod je prišlo ime biblija ali Sveto pismo.

Skozi stoletja plen tujih osvobodilcev

Lepo zelena in rodovitna dežela je vselej vzbujala pohlep bližnjih in daljnjih ljudstev. Tako so jo osvojili najprej Asirci, katere so potem pregnali Egipčani, ti so se morali zopet umakniti Perzijcem, katere so potem premagali Grki. Te so pa potem podjarmili Rimljani. Za njimi so prišli Arabci, Turki, po koncu prve svetovne vojne Francozi, pred nekaj tedni pa — Amerikanci.

Pri vdorih tujih vojakov so se libanonski hribi izkazali kot zelo prikladno pribežališče. V tesnih, zaprtih gorskih kotlinah so v 7. stoletju po Kristusu našli zavetje številni kristjani, ki so se bili umaknili pred zmogovitimi Arabci. Ti so bili fanatični pripadniki preroka Mohameda, ki jih je z ognjevitimi govori in obljubami blaženosti v raju ako umrejo na bojnem polju, vodil pod zeleno zastavo do zmage. Pri tem pa so z ognjem in mečem uničevali premagane dežele ter njih prebivalce, ako niso hoteli sprejeti Mohamedove vere.

Potomci teh ubežnih kristjanov, ki so se ohranili o odročnih dolinah, so 400 let ob strani evropskih križarjev oblegali Jeruzalem, da ga rešijo iz rok mohamedancev. Še danes je dobra polovica prebivalstva Libanona krščanske vere. Ne pripadajo pa vsi eni verski skupnosti. V gorskih dolinah

Libanona so našli zatočišče številne sekte, ki so jih v preteku stoletij razne oblasti preganjale.

Libanon pa je tudi domovina petih rimskih cesarjev in štirih papežev.

Danes moderna država

Kljub svoji častitljivi zgodovini je pa današnji Libanon zelo moderna država. V primeru z drugimi arabskimi deželami je število nepismenih zelo nizko in ženske uživajo mnogo več pravic kot drugod v arabskem svetu. Za marsikatero moderno ureditev v svojem družbenem življenju si pa ima Libanon zahvaliti francoski mandatarji upravi. Po razpadu turškega cesarstva ob koncu prve svetovne vojne je bila Francija poverjena uprava Libanona, kot naloga ali mandat tedanje Lige Narodov v Ženevi. Oni so začeli uvajati šole, zdravstveno službo in druge pridobitve moderne civilizacije. Vendar tuj gospodar ni nikdar priljubljen in odpor proti Francozom je iz leta v leto naraščal. Po dveh vojnah izčrpana Francija se je morala leta 1946 — tudi pod pritiskom svojega angleškega zaveznika, ministrskega predsednika Winstona Churchilla, — odpovedati mandatarnim pravicam in priznati deželi samostojnost.

Po 27 stoletjih je Libanon prvič postal svoboden in politično samostojen.

Libanonci so tudi danes podjetno ljudstvo in marsikomu je mala domovina pretesna. V Združenih državah je 400.000 Libanoncev. Posebno številne so njihove na-

selbine v Detroitu, mestu avtomobilskega kralja Forda, kjer jih na tisoče dela v avtomobilskih tovarnah. Uveljavili so se tudi kot trgovci, pa tudi pri radiu in televiziji sedijo mnogi Libanonci, seveda že poamerikanjenci, na vplivnih mestih. Celotno v Ameriki Libanonci še naprej goje svoje narodne in verske tradicije.

Stoletja tujega gospostva pa tudi niso šla brez sledu mimo Libanona. Velik del krasnih cedrovih gozdov, ki jih opeva Sv. pismo, so tuji osvobodilci posekali. Tako je iz nekega hieroglifa (egiptovskega zapisa) razbrati, da je neki faraon (egiptovski vladar) leta 2.650 pred Kristusom natovoril štirideset ladij s posekanim cedrovim lesom in ga odpeljal v Egipt. V prvi svetovni vojni so pa Turki s dišečim cedrovim lesom kurili lokomotive svojih vojaških vlakov. Človek se spomni na usodo bujnih gozdov na planinskih verigah vzdolž Jadranskega morja, ki so jih posekali Benečani, ko so gradili svoje mesto na vodi. Danes ves svet občuduje Benetke, na mestu nekdanjih gozdov se pa razteza pusti in goli Kras.

Prestolnica Libanona je Beirut. Je to povsem moderno mesto, ki je dobilo naziv „Pariz Bližnjega vzhoda“. Ameriški misijonarji so leta 1834 ustanovili v Beirutu prvo tiskarno z arabskimi črkami ter so natisnili ondi prvo izdajo svetega pisma v novonarabskem jeziku. Eden izmed teh misijonarjev je leta 1866 ustanovil ondi univerzo, ki še danes uživa ugled po vsem svetu. Tako Libanon povezuje davno preteklost z modernim napredkom.

Maščevanje nepriznanega genija

V mesecu maju je bil poskušen atentat na uredništvo nekega časopisa v Baslu v Švici. Storilec je vrgel skozi okno z bencinom napolnjeno steklenico, v katero je vtaknil že gorečo vžigalno vrstico. Toda ta „Molotovljev cocktail“ na srečo ni funkcioniral, bencin v steklenici se namreč ni vnel. Razen zdrobljene šipe ni bilo druge škode. Atentatorja niso izsledili, kajti po svojem dejanju je urnih krač izginil neznanokam. Pred nekaj dnevi pa je policija aretirala 32-letnega možakarja, ki je ponoči poskušal vlomiti v neko trgovino. Ko so mu na policiji nekoliko izprašali vest, je med drugimi podvigi priznal tudi atentat na uredništvo. Storil ga je zato, ker izmed njegovih številnih rokopisov, ki jih je poslal za objavo, niti eden ni zagledal belega dne v časopisu. Ko se je nepriznani pisatelj pritožil zaradi takega ravnanja, mu je uredništvo odgovorilo, da je njegova pisarija „zmešan nesmisel“. To ga je tako razjarilo,

da se je hotel za storjeno krivico maščevati. A še pri tem je imel smolo.

Odložil je pisateljsko pero in postal vlomilec. Tu je bolje uspeval, dokler ga ni zalotila roka postave.

DUNAJSKI IZNAJDIJELJ TOZI AMERIŠKO VLADO zaradi vojaških iznajdb, ki si jih je ameriška vlada prilastila brez ustrezne odškodnine. Je to neki Oto Halpern, ki je iznašel poseben aparat, kateri preprečuje odkritje bližajočih se letal, ladij ali podmornic po radarju, torej nekaki „anti-radar“. Prva Halpernova tožba je bila že pred leti zavržena z utemeljitvijo, da gre za vojaško tajnost. Sedaj pa mu je ameriško apelacijsko sodišče priznalo pravico, da s tožbo zahteva primerno plačilo od ameriške vlade za omenjeno iznajdbo, ki so jo s pridom uporabljali v zadnji svetovni vojni.

TEPPICHE - Vorhänge - PRAUSE

KLAGENFURT
am Fleischmarkt

KÄRNTNER MESSE, HALLE 12 (HAUPTHALLE)

FRAN ERJAVEC, Pariz:

201

KOROŠKI SLOVENC

III. del.

Z nekim spoštovanjem je Vodnik ponovno pisal o Bonaparteju, katerega je slikal kot jako pravičnega moža, ki da je „globoko zamišljen, inu bistroid“ in „kar je obljubil, vselej derži“. — „Novize“ so prinesle tudi nekaj prilog, izmed katerih bi omenili tu le 15 strani obsegajočo brošurico „od, eniga Samovida“ iz l. 1798 z naslovom „Svetsto popisane hrupa katerimu je francoski poslanik skusi vunobeshenje eniga trifarbna bandera 13. mali travna 1798 na Duneji perlshnost dal“.

Obe pratiki in „Novice“ so Vodnika vprav prisilile k toliki delavnosti na najrazličnejših področjih svetne književnosti, da je postal takoj s prihodom v Ljubljano (s Zoismom v ozadju) naravnost osrednja osebnost vsega našega preporoda. Razvil se je v prvega našega svetnega pesnikovalca, čigar pesmi so navduševale še vsaj tri rodove po njegovi smrti. Čeprav je bil bolj razumski kulturni delavec v smislu prosvetljenstva kot pa pesnik močni čustev, so vendarle ohranile nekatere svojo ceno še prav do današnjega dne (zložil je okoli 140 raznih pesmi, okoli 30 jih je prevedel, nekaj narodnih pa po svoje predelal). Naš knjižni jezik za leposlovno prozo in za poučne spise z različnih področij je bil po sili okoliščin tedaj še komaj v prvih povojih in Vodnik, ki je imel od vseh svojih sodobnikov vsekakor najbolj izbrušen jezikovni čut, je postal njegov glavni začetni ustvarjalec (priredil je celo prve slovenske „Kuharske bukve“ in poslovenil „Babništvo“) s smotrnim prizadevanjem za njegovo domačnost in čistost, kar je že l. 1796 celo sam poudaril, češ da je „vselej želel kranjski jezik čeden narediti“. Bil je zavesten preporoditelj, ki je skušal vzbujati

v naših ljudeh narodno zavest in se trudil čim bolj uveljaviti naš jezik. V tem pogledu je najvažnejši njegov obširni članek, ki ga je objavljaval od jeseni l. 1797 do spomladi l. 1798 v svojih „Novicah“ in ki je „prvi veliki tekst slovenske preporodne manifestacije“ (K i d r i č). V njem govori o ogromni razširjenosti slovanstva, o naših dobrih in slabih lastnostih, naglašča, da smo vsi Slovani „otroci ene matere od nekidaj“, kritično opisuje našo književno preteklost, pri čemer očita Pohlinu, da je „preveč nemšoval“ in „premalo unanje Slovence (t. j. na Koroškem in na Štajerskem) čislal, kar je lahkno ino treba“, se boril proti nepotrebnemu uporabljanju nemščizmov, začel prvi pravilno pisati naša rodbinska imena itd. Pri tem pa nikakor ni bil borben, kakor n. pr. Pohlin ali Linhart, temveč je učil, da Slovenci in Nemci med seboj „ne smemo prepira imeti.“ Zanimivo je pa, da se je nahajal v precejšnji stiski radi našega narodnega imena, čeprav je za tega že G u t s m a n utrdil izraz „Slovinci“. Toda Vodnik je uporabljal izraz „Slovinci“ za vse Slovence, a za svoje ožje rojake je rabil izraz „Kranjci“, ki je bil tedaj splošno v navadi. Seveda je dobro vedel, da govore naš jezik tudi v sosednjih deželah in ker teh pač ni mogel nazivati „Kranjce“, si je pomagal tako, da je rabil zanje izraz „unajni Slovenci“, a Koroško je stalno nazival Korotan.

Že zgornji očrt vsestranskih Vodnikovih prizadevanj in njegove neumorne delavnosti nam podaja nekako sliko vsebine našega preporoda. Kot sem že naglasil, je bilo njegovo žarišče v Ljubljani, od koder so potem njegove iskre polagoma v nemale tudi naše obrobne dežele. Od teh bi bila pač najbolj pripravljena tla na naši Koroški, kjer je zaoral globoke brazde že G u t s m a n, ki je pa žal umrl že par let pred Vodnikovim trajnim nastopom. Posebno pa moramo obžalovati, da si ni vzgojil G u t s m a n nobenega, ki bi bil nadaljeval njegovo delo in je ob njegovi smrti propadla celo njegova književna ostalina. Ako bi ne bil že davno poprej razpuščen jezuitski

red, bi si bil G u t s m a n gotovo našel tu med sobratih nekaj mož, ki bi nadaljevali njegovo delo že bolj ali manj tudi ob žaru ljubljanskega preporodnega ognjišča, a tako so se po razpustu reda razpršili njegovi slovenski celovski člani na vse strani, a v čisto tujih vzdušjih vzgojena ostala slovenska svetna in redovna koroška duhovščina za tako delo še ni bila zrela. Treba je bilo zato počakati še nekaj kratkih let, da se je vrnil v svojo ožjo domovino K o b e n in da je prispel s Kranjske J a p e l j. Da je pa tudi v desetletju po G u t s m a n o v i smrti rastla na Koroškem njegova bogata in klena setev celo brez kakega vidnejšega preporodnega delavca nekako sama od sebe dalje, nam dovolj glasno priča, da je izšlo celo v tistih letih na Koroškem vsaj 11 slovenskih knjig (gl. „Bibliografijo“ v II. delu), čeprav so medtem obračali vso pozornost nase burni politični in vojni dogodki.

IV.

PRVA FRANCOŠKA OKUPACIJA KOROŠKE

Kakor smo slišali že v II. poglavju, je skušal pariški direktorij (Vodnik je skoval zanj slovenski izraz „vižarji“) po sklenitvi miru s Prusijo (1795), Španijo in Holandsko prisiliti k ugodnemu miru končno še Avstrijo. V ta namen je začel spomladi l. 1796 z veliko ofenzivno proti Dunaju, in sicer tako, da bi prodirali dve armadi skozi južno Nemčijo po dolini Donave, tretja pa skozi gornjo Italijo in slednji je bil postavljen na čelo mladi N a p o l e o n B o n a p a r t e. On je bil sin skromnega odvjetnika z otoka Korzike (roj. l. 1769), ki je prav tedaj prišla proti svoji volji pod francosko oblast. Korzičani so mrzili Francoze in sam Napoleon se do smrti ni naučil dobro francosko. Vkljub temu ga je pa oče spravil v francosko vojaško šolo, kjer je poleg vojaških ved pridno proučeval tudi zgodovino, matematiko, pravo itd. Kot šestnajstletni mladenič je postal že topničarski poročnik in se bavil v prostem času še nadalje z raznimi vedam.

(Dalje prihodnjič)

P * I * S * A * N * O * * B * R * A * N * J * E

Umrli je Mihail Zoščenko

V mesecu juniju je v Moskvi po daljši bolezni umrl pisatelj Mihail Zoščenko, čigar kratke črtice smo večkrat objavljali. Bil je pisatelj z ostrim satiričnim navdihom in so mu njegove črtice prinesle slavo v Rusiji in po vsem svetu.

V svojih zgodbah je opisoval vsakdanje življenje malih, povprečnih ljudi po boljševiški revoluciji. Znal je opisovati ljudi in razmere na lahkoten, posmehljiv način, pod katerim pa se je vedno skrivalo toplo čuteče srce.* Zaradi svojega pisanja si je

nakopal leta 1946 hudo zamero pri mogočnikih, ki so se čutili prizadete in tako je moral umolkneti. Šele po Stalinovi smrti so ruske revije znova začele objavljati Zoščenkove prispevke. Njegovo življenje je bilo tako pestro kot njegove zgodbe. Rodil se je v Poltavi leta 1895, po dovršeni srednji šoli je študiral pravo, dokler se ni leta 1915 javil kot prostovoljec v vojaško službo. Potem je bil, kot sam pravi, „podoficir, rdečearmejec, agent policije, instruktor za rejo zajcev, miličnik, čevljar, mizar in umetnik.“

MIHAIL ZOŠČENKO: Človek brez predsodkov

To se je zgodilo na moskovskem vlaku v vagonu tretjega razreda.

Nekemu debelušnemu državljanu je padel nož na tla, ko je odrezal od hleba zalogaj kruha.

Soseda debelušnega državljana je vprašala z zvedavostjo:

— Kaj je padlo, očka, nožek ali vilice?
— Nožič — je nerad odgovoril državljan in grebel z roko po klopi. — Moški bo prišel — je rekla državljanica. — Če je padel nožek, bo moški...

Moj sosed, človek v zelenih ovojkah in s culo na hrbtu, se je nenadoma razburil. Kar potemnel je od jeze.

— Sram vas bodi, da imate v dvajsetem stoletju predsodke in ste praznoverni.

Državljanica je preplašeno pogledala mojega soseda.

— To je posebno znamenje — je rekla. — Če pade nož, pride za gotovo moški, če vilice, pa ženska... Jaz pa, tovariš, prav nič... Znamenje je tako...

Moj sosed se je zlobno nasmejal.
— Kaj ni — je dejal — spotakljivo?! Povsod naokrog elektrifikacija, tu pa taki predsodki...

Sosed je pomolčal, potem pa spregovoril znova, obračajoč se večidel k meni, vendar tako, da bi ga slišali vsi.

— Da, tovariš, povsod električnost, povsod — boj z religijo, in po vsem tem pa, dobro me poslušajte, — polna nevednost in malomeščanski predsodki.

— No, ne ravno povsod — sem rekel.

* Tudi njegove zgodbe so včasih doživele čudno usodo. Tako si je pred dobrim letom protikomunistično usmerjena ameriška informacijska služba izbrala zgodbo z naslovom „Ivan Panfilič in njegove čebele“, ki biča birokracijo v sovjetski zvezi ter jo razposlala vsem listom. Naše uredništvo jo je prevedlo v slovenščino in jo objavilo v „Tedniku“ točno pred letom dni. Ista z rdgo rdgov dan leta 1958 pojavila dobesedno v prvomajski številki glasila komunistične partije v Ljubljani, baš sredi najostrejšega besednega prepira med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo.

Čez nekaj tednov se je pojavila tudi v nekem vistsoumerjenem primorskem dnevniku v Trstu.

JULES VERNE:

38

Potovanje na *Luna**

V Franciji in sploh v Evropi so tega sijajnega in hrupnega človeka vsi poznali. Neprenehoma so se pogovarjali o njem, saj je vedno stotero glasov oznanjalo svetu njegov sloves. Podoba je bila, da živi v stekleni hiši in da je vesoljni svet priča njegovih najintimnejših skrivnosti. Imel je pa tudi čudovito zbirko sovražnikov iz vrst vseh tistih, ki jih je razjezil, razžalil ali prekučnil, ko si je brezobzirno utiral pot skozi množice.

Vendar so ga imeli ljudje na splošno zelo radi in so ravnali z njim kot z razvajenim otrokom. Bil je človek, „ki ga je treba vzeti takšnega kakor je, ali pa zavrniti“ kakor pravimo po domače — in ljudje so ga rajši „vzeli“. Vsakdo se je zanimal za njegove drzne pustolovščine in vzemirjeno čakal, kaj bo z njim. Saj je bil blazno pogumen! Kadar ga je kak prijatelj skušal ustaviti z napovedjo bližnje nesreče, je odvrnil s prijaznim smehljajem: „Gozd zgori samo od lastnih dreves“ in se ni niti zavedal, da je povedal enega najlepših arabskih pregovorov. Tak je bil potnik „Atlante“; vedno ne-

miren, vedno žareč od notranjega ognja in vedno razburjen — ne zaradi tega, kar je prišel počet v Ameriko — na to ni niti mislil — ampak zaradi svojega mrličnega organizma. Če je bilo kdaj med dvema človekoma kričee nasprotje, potem je bilo to med Francozom Michelom Ardanom in Yankeejem Barbicanom — in vendar sta bila oba podjetna, pogumna in smela na svoj način.

Zamaknjenost, v katero se je pogreznil predsednik „Topniškega kluba“ pri pogledu na svojega tekmeča, je zaradi navdušenega kričanja množic hitro splahnelo. Kričanje se je tako razbesnelo in navdušenje je postalo tako osebno, da je moral Michel Ardan zbežati v svojo kabino — potem ko je stisnil kakih tisoč rok, ki bi mu bile kmalu izruvale prste.

Barbican je šel molče za njim.
— Ali ste vi Barbicane? ga je vprašal Michel Ardan, kakor hitro sta bila sama in tako po domače, kakor kakega starega prijatelja.

— Da, je odgovoril predsednik „Topniškega kluba“.

— Potem pa dober dan, Barbicane. Kako se počutimo? Prav dobro? Me veselil? Me veselil!

— Torej, je dejal Barbican brez kakega uvoda, ste se res odločili za to potovanje?
— Pa še kako zares.

siljevna, te svoje stvari, zavrzi, sem govoril z dobroto, malomeščanske predsodke in praznovernje. Ona pa ne! Padel ji je nož na tla — glejte, moški bo prišel; srečala je duhovnika — zmeda se bo razpletla; kolcnilo se ji je — spet posebno znamenje... Fejl!

— Pa sta se res razšla ravno zato?
Bog pomagaj — je rekel sosed — prav zato, in njeno obče vedenje je postalo nekako lahko... Jaz sem jo pa plemenito prosil. Nemara — je pa potrebno. Ne moremo živeti z avšo... Zdaj se pa peljem v Moskvo. In če srečam, na primer, v Moskvi sodobno, pravilno državljanico brez predsodkov, se bom obvezno s tako oženil. Samo težko, če jo bom, tovariš, srečal. O marsičem dvomim...

Sosed je umolknil, zvil cigareto in jo prižgal.

Potem je tiho kolcnil in rekel:

— Nekdo zdajle misli name...

— Ona vendar, tvoja ločena žena; ne more biti drugače, ko da misli nate — se je sočutno oglasila državljanica. — Kako ji je zdajle, revici?

Vse je mogoče. Tudi to je mogoče, da ona misli name. Je pa, prismođa, sama kri-va — je odgovoril državljan in pljunil po tleh.

Župnik iz Mišjega dola

S čim vam morem postreči?

„Dobri sveti Peter! Vam sta izročena v varstvo nebeški ključ in nebeška knjiga. Ali bi mi mogli povedati, če mi ne zamerite radovednosti, koliko Mišjedolcev imate v nebesih?“

„Prav rad vam ugodim, gospod Martin! Sedite, lahko kar skupaj pogledava!“

In sv. Peter vzame svojo veliko knjigo, jo odpre in si natakne očala, rekoč: „Poglejmo! Mišji dol! Miš... Miš... Aha, tu je! Mišji dol! Moj dragi gospod Martin, stran je čisto prazna. Niti ene vaše duše ni tu.“

„Kaj! Nobenega Mišjedolca ni tu? Nobenega? To je vendar nemogoče! Poglejte vendar natančneje...!“

„Nobenega, dobri mož! Poglejte sami, če mislite, da se šalim.“

Gorje mi grešniku! Zašibajo se mi noge in s povzdignjenimi rokami prosim milosti. Tedaj mi pravi sv. Peter:

„Verujte mi, gospod Martin, da si tega ne smete tako gnati k srcu; zadene vas lahko še kap. Pred vsem to ni vaša krivda. Glejte, vaši Mišjedolci morajo najbrže prestajati malo očiščevanja v vicah.“

„Ah, za božjo voljo vas prosim, veliki sveti Peter, pomagajte mi, da bi jih mogel vsaj obiskati in potolažiti.“

„Prav rad, dragi prijatelj... Nataknite hitro te-le copate, kajti pot ni ravno najboljša. Dobro tako! Sedaj pa hodite kar naravnost. Poglejte tja spodaj, na dno, na oglu. Tam najdete srebrna vrata, vsa posliskana s črnimi križi... na desno... Tam

— In vas ne bo nobena stvar ustavila?

— Nobena. Ali ste spremenili obliko krogle, kakor sem vam naročil v brzovavki?

— Čakal sem, da pridete. Ampak, je znopoudaril Barbicane, ali ste vse dobro premislili?

— Premislili! Kaj naj s tem izgubljam čas; ker se mi nudi prilika, da napravim izlet na luno, jo bom izkoristil, to je vse. Zdi se mi, da o tem ni vredno toliko premišljevat.

Barbican je z očmi kar požiral tega človeka, ki je govoril o svoji nameri s tako dovršeno lahkotnostjo in brezskrbnostjo in brez sledu kake vznemirjenosti.

— Pa imate vsaj kak načrt in sredstva, da ga izvedete?

— Pa še kakšen, moj dragi Barbicane. Vendar mi dovolite, da pripomnim tole: najrajši bi povedal svojo zgodbo enkrat za vselej vsem skupaj, da mi potem ne bo več treba govoriti in vsega še enkrat pogrevati. Če mi torej nimate kaj boljšega predlagati, skličite svoje prijatelje, tovariše, vse mesto, vso Florido in vso Ameriko, če hočete, in jutri vam bom pripravljen razložiti svoja sredstva in odgovoriti na vse ugovore, pa naj bodo kakršni koli. Ne bojte se, ne bom se ustrašil debate. Ali vam je to prav?

— Prav, je odgovoril Barbicane.

potrkajte in odprli vam bodo. Srečno pot! Ostanite zdravi!“

In jaz jo maham... maham. Križ božji, kakšna pot je bila to! Kurja polt me obli-va, samo če se spomnim nanjo. Ozka ste-za, vsa preprežena s trnjem, polna žarečih ognjencev in sikajočih kač me je vodila do srebrnih vrat.

Potrkam!
„Kdo kliče!“ zastoka hripav in bolesten glas.

„Župnik iz Mišjega dola.“
„Iz...?“
„Mišjega dola.“
„Aha! Naprej!“

Vstopim. Velik, lep angel s perutnicami, črnimi kot noč, v obleki, ki se je bleščala kot sončno jutro, z diamantnim ključem, ki mu je visel ob pasu, je pisal v veliko knjigo, še večjo, nego sem jo videl pri sv. Petru.

„Kaj hočete in kaj iščete tu?“ vpraša an-gel.

„Lepi angel božji, rad bi vedel... mor-da sem preradoveden... če imate tu kaj Mišjedolcev?“

„Koga...?“
„Mišjedolcev, ljudi iz Mišjega dola... jaz sem namreč njih župnik.“

„O, častiti gospod Martin, kaj ne?“
„Da, če vam morem s čim postreči, go-spod angel.“

„Vi torej pravite Mišjedolcev...“

In angel odpre ter lista po svojih velikih bukvah in oslini večkrat svoje prste, da laže obrača liste.

„Mišji dol,“ globoko zdihne. „Dragi moj gospod Martin, tu v vicah nimamo nobe-nega Mišjedolca.“

„Jezus! Marija! Jožef! Nobenega Mišje-dolca v vicah! Križani Bog, kje pa potem so?“

„O, sveti mož, gotovo so v nebesih. Kje, za vruga, naj bi pa sicer bili!“

„Toda saj ravno prihajam iz nebes...“

„Od tam prihajate? No, torej?“
„No, torej! Niti enega ni tam! Sveta Po-magalka!“

„Kaj hočete, dragi gospod župnik! Ni jih ne v raju in ne v vicah, vmes ni ničesar, torej morajo biti samo še...“

„Sveti križ božji! Jezus, sin Davidov! Joj, joj, prejoj! Ali je to mogoče...? Pa me sveti Peter vendar ni nalagal...? Toda nisem slišal peti petelina...! Joj, jaz, revež! Kako naj pridem v nebesa jaz, če pa tudi Mišjedolcev ni tam?“

„Poslušajte, ubogi gospod Martin! Ker hočete biti za vsako ceno na jasnem o tem in se na lastne oči prepričati, odidite po tej stezi. Če dobro stopite, bodete na levo roko kmalu ugledali velika vrata in tam poprašajte po vsej zadevi. Bog vas spremljaj!“

In angel zapre vrata.

Dolga pot je bila, dolga in vsa posuta z žarečo žerjavico. Jaz sem se opotekal, kot bi bil pijan, in se spotikal na vsak korak.

(Konec na 8. strani)

Nato je predsednik odšel iz kabine in sporočil množici Ardanov predlog. Ljudje so kar cepetali in tulili od veselja. Zdaj so vse ovire izginile.

Drugi dan si bo vsakdo po mili volji lahko ogledal evropskega junaka. Nekateri posebno trmasti gledalci pa „Atlante“ sploh niso hoteli zapustiti. Prenočili so kar na krovu. Med temi je bil tudi J. T. Maston, ki se je oklenil s svojo železno kljuko ka-jute s tako silo, da bi ga odtrgalo samo la-dijsko vreteno.

— To ti je junak! Pa kakšen junak, je vzkliknil v visokih in nizkih tonih; mi smo klaverne babe v primeri s tem Evropejcem.

Ko je predsednik naprosil obiskovalce, naj ladjo zapuste, je odšel v kabino k Ardanu in se je poslovil od njega šele v trenutku, ko je zvonec „Atlante“ odklenkal tri četrt na dvanajst.

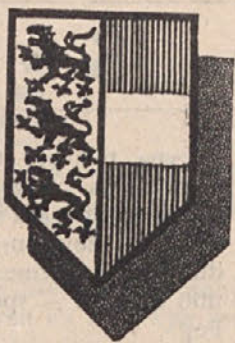
Ampak tedaj sta si tekmeča za slovo pri-srčno stisnila roke in Michel Ardan je pred-sednika Barbicana tikal.

Devetnajsto poglavje

ZBOROVANJE

Po mnenju nestrpnega ljudstva je dru-gi dan sonce pokukalo izza hriba nenavad-no pozno. Le kako more biti tako leno, ko bo vendar sijalo na tako imenitno slavnost!

(Dalje)

KOROŠKI**AVSTRIJSKI****OD 7. AVGUSTA****VELESEJEM****LESNI SEJEM****17. AVGUSTA 1958**

Vrvenje in drenjanje na velesejmu

Kaj si bomo najprej ogledali

Odkar je minuli četrtek minister Bock prvi stopil skozi duri velesejma, je prostor ob St. Ruprechter Strasse in športnim igriščem zaživel svoje življenje. Če bi človek pogledal sejmišče z zraka, bi se mu zdelo podobno nemirno gomazečemu mravljišču, le s to razliko, da se na sejmskem prostoru preliva ena barva v drugo. Na malem prostoru je zbrano mnogo reči, prava paša za oči in šola za tistega, ki hoče v gospodarstvu s časom. Od četrtega naprej se vsak dan vali skozi vhod reka ljudi, moških, žensk in otrok, meščanov in kmetov, domačinov in tujcev, ministrov, ki jih spremljajo funkcionarji velesejma s prizadevnim vedno podjetnim direktorjem velesejma g. Gutschmarjem in vedno dobro razpoloženim tiskovnim šefom mag. Schneiderjem na čelu, pa do skromnih kmetov, kmetic in delavcev, ki ga je tudi privabil velesejmski vrvež.

Od lesa do vlaknastih plošč

Takoj ob začetku pada v oči nova stavba zastavnega paviljona firme LEITGEB, ki je delo arhitekta P. Perza, in je v resnici pridobitev za velesejem. Človeku se korak sam nameri proti temu paviljonu. Ponašarja napredek in podjetnost domačega obrata, ki se je iz skromnih začetkov po zaslugi pridnosti svojega ustanovitelja in njegovih naslednikov razvil v najpomembnejšo gospodarsko ustanovo Spodnje Koroške. Predeluje domačo surovino — les — in zaposluje domače ljudi, kar je spričo zaostali in šibke industrijske delavnosti v tem delu dežele še posebno velikega pomena. V 75 letih se je to podjetje neverjetno razcvetelo. Vse to razberete iz velikih in nazornih podob ter grafik v notranjosti paviljona, ki zavzema 140 kv. m. površine in se dviga 12 metrov v višino. V njem tudi vidite pot, ki vodi od drevesa v gozdu pa do moderne vlaknaste plošče, s katero se je podjetje LEITGEB uveljavilo na avstrijskem, pa tudi na mednarodnem tržišču.

Vse se v tem praviljonu vrti, očesu se vsako sekundo nudi nov prizor, odpre nova možnost za uporabo lesno-vlaknastih plošč in vsak trenutek se pokaže nova živopisana podoba pri tem pa so barve izbrane z okusom.

Kot simbol lesa je arhitekt zgradil drzen, a estetsko učinkovit lesen stolp, ki se dviga v nebo.

Tudi Firma FUNDER iz Št. Vida je letos na novo preuredila in povečala svoj paviljon. Posebno pozornost je posvetila letos najrazličnejšim možnostim uporabe vlaknastih plošč — FUNDER-PLATTEN in v njenem paviljonu vas preseneti obilica uporabnih predmetov, ki jih je moč izdelovati iz vlaknastih plošč.

Posebno sedaj, ko je na lesnem trgu že občutiti padec cen in to najbolj pri manjvrednem lesu, so podjetja vlaknastih plošč še večjega pomena za koroško gospodarstvo, kajti zagotavljajo znatni količini lesa

trajno možnost uporabe in poplemenitja, kar je zopet v prid domačim delavcem, ki so pri tem zaposleni.

Lesna razstava „Prirastek v kmečkem gozdu je nekaj edinstvenega in je prireditelju, to je Koroški kmetijski zbornici res treba čestitati k tej iniciativi, prav tako pa tudi ing. Auerju in njegovim sodelavcem. Sredi mestnega kamenja so čez noč ustvarili zelen gozd s planino. Je to prava naravna gospodarska šola za naše gozdne posestnike.

Lepo pohištvo naredi dom prijeten

Malo naprej je razstava pohištvenih firm. Tam se posebno odraža od ostalih novi paviljon največjega celovskega pohištvenega podjetja STADLER. Obisk pri STADLER-ju se izplača, kajti ondi vidiš, kaj je mogoče z dobrim okusom in spretnimi rokami iz navadnega lesa narediti. Lokali so diskretno, z izbranim okusom opremljeni in res vzbujajo duha domačnosti. Marsikateri samec bo ob obisku Stadlerjevega paviljona dobil dvome o vrednosti „zlate svobode“ in si morda zaželel prijeten družinski domek v — STADLER-jevem stilu.

Če že komu gredo take misli po glavi, potem pa naj še naglo stopi k razstavi koji firme PRAUSE v glavni razstavni dvorani, tam si bo lahko izbral preproge, posteljino in drugo stanovanjsko opremo po svojih srčnih željah.

Človeški okusi so pa različni. Zato pa še stopimo k razstavi koji firme VÖLKER MÖBEL, ki je tudi zelo renomirana in solidna domača koroška firma. Njena razstava je v industrijski dvorani in nudi bogato izbiro pohištvene opreme za vsak okus in za vsako možnjo. Tudi na obroke.

Po še naprej lahko stopite k pohištveni koji FRC-Möbel, ki je tudi dobro znana po svojih kvalitativnih izdelkih. Nudi obširno izbiro in dobro, trpežno ter lepo opremo za dom po zmernih cenah.

Radio in televizija — danes potreba

V tako toplo gnezdece pa spada tudi radio in morda tudi televizijski aparat. Pri KERN-u, najstarejšem in največjem trgovskem podjetju te stroke mu bodo pokazali najnovejšo in najboljšo na tem področju. Neveste in gospodinje si pa lahko ogledajo šivalne stroje in razne druge pripomočke za spretno žensko roko, ki je zlata vredna, če je urna.

Danes pa se je treba tudi gibati. Za ta namen vam KERN nudi kolesa, motorna kolesa pa tudi avtomobil „PUCH 500“ in ker smo že danes itak vsi navajeni na plačevanje po obrokih, vam tudi v tem pogledu gre KERN radevolje na roko z najugodnejšimi pogoji.

Kmetijski stroji in uporabna vozila

Gospodarje bodo zanimali najnovejši kmetijski stroji. Firma WERNIG je ena izmed najbolj upeljanih v spodnjem delu dežele, saj jo vodi domačin, ki razmere in potrebe ljudi dobro pozna. Nudi ALFA-molzne stroje, traktorje, vlačilce najboljših tovarn v Avstriji in inozemstvu, pa tudi uporabne stroje za gospodinjstvo, za hlev in za skedenj. Če pa imate kaj „našparane-

ga“ denarja, pa dobite pri WERNIGU blagajno, v katero ne vlomi noben tat. Zato obiščite WERNIG-a na odprtem razstavišču blok B.

Pri vozilih za kmetijstvo in uporabnih strojih pa velja omeniti še firmo WEDAM iz BELJAKA, ki razstavlja srednje in težke vlačilce. Našim čitateljem ime WEDAM že samo mnogo pove, kajti z njim je združena dobra postrežba, strokovni nasvet in ugodni plačilni pogoji. Letos razstavlja vlačilce FIAT, ki so posebno primerni za male in srednje kmetijske obrate. Odprto razstavišče, blok M.

Firma Thomas BOHRER, ki nudi v svojih prodajalnicah v mestu veliko izbiro avtomobilov, pa je letos spustila v razstaviščni ribnik svojevrstne ribe, namreč elegantne motorne čolne tipa JOHNSTON in EVIRUNDE ter LIBELLA, ki uživajo svetovni sloves. Koroška jezera postajajo vedno bolj privlačna tujsko prometna središča, od Vrbskega in Baškega jezera se valovi tujcev usmerjajo k manjšim jezercem. Tako se je obliče okolice Klopinskega jezera že temeljito spremenilo, pa tudi Zablatniško in Hodiško jezero v naših krajih se spreminjajo v letovišča. Gostilničarji postajajo hotelirji in kmetje grade ob svojih travnikih zdolž jezera penzione in kopališča. Zato bo tudi za naše ljudi dobro, da si ogledajo čolne pri BOHRERJU. Izdelki so prvovrstni.

V šotoru zvezne vojske vidimo, kako žive in kaj delajo naši mladi fantje, kadar jih pokliče domovina pod zastavo. Poučna in zanimiva razstava za vsakogar, ki poglablja državljansko vzgojo.

Pisalni in računski stroji

so razstavljeni v koji firme ASPERNIG (sedež na Bahnhofstrasse, nasproti deželne vlade), ki nudi bogato izbiro visoko kvalitativnih izdelkov tovarne OLIVETTI. To je ena izmed vodilnih izdelkov pisalnih strojev in elektronskih aparatov za pisarne na svetu. OLIVETTI so pisalni stroji, ki prekašajo vse druge po lepoti, obliki in po tehnični preciznosti. Vidite na razstavišču vse od drobnega prenosnega pisalnega strojčka „Lettera 22“ pa do velikega polnoelektričnega pisalnega stroja. Nekaj posebnega je pa računski stroj „TETRACTYS“, ki je popolnoma avtomatiziran in izvršuje vse štiri računске operacije, poleg tega si pa še s posebno pripravo „zapomni“, to je posebej zapiše zaključke posameznih računov. Dober pisalni in računski stroj v pisarni prihrani mnogo dela in napak in jeze.

Dober nasvet za kosmate brade

Ko človek tako hodi po sejmišču, mu noge postanejo trudne, a če ima močno brado, mu zrastejo kocene. Tedaj naj stopi samo v šotor št. 2, kjer firma KNOPPER (sedež na Bahnstrasse 7) razstavlja najmodernejše brivske stroje ELFERA, in se sam prepriča, da je ta novi proizvod nemške tehnike res svojega denarja vreden. Še tako trdovratne kocene gladko odreže, da je potem lice gladko kot — pleša. Deluje tudi

(Konec na 7. strani)

M. A. N. - novi motor z veliko močjo

Tovarne avtomobilov in motorjev MAN so postale s svojimi posebnimi Dieslovimi motorji eno izmed vodilnih podjetij v Nemčiji. Firma vzdržuje velik in dobro opremljen raziskovalni oddelek, v katerem delajo izbrane strokovne moči. Glavna razlika med M-motorji in drugimi motorji, ki uporabljajo Dieslov princip, je v tem, da namesto v kapljice razpršene, torej še vedno tekočega dizelovega olja uporabljajo mešanice razplinjenega, z zrakom pomešanega goriva, ki je potem skozi posebne šobe vbrizgano v eksplozijski valj (Brennkammer) in v njem, potem stalno kroži, dokler ne izgori in pri tem poganja bate. Glavna prednost tega postopka je, da je onemogočeno tvorjenje saj v motorjevem valju. Čim se saje začno nabirati, ovirajo delo motorja, njegova storilnost pade in kmalu je treba vozilo zapeljati k mehaniku v prežgodnje popravilo.

Druga prednost MAN-ovega motorja je, da zelo lahko in gladko teče. V plin spremenjena pogonska mešanica dizelovega olja in zraka je namreč tako vbrizgana v motorjev valj, da v njem stalno kroži in pri tem enakomerno ter popolnoma zgorjavajo. Zato MAN-ovi motorji ne ropočajo ali „trkajo“, ampak teko lahko in gladko. Pravijo jim „pošepetavajoči motorji“. In vendar so to korenjaki, ki proizvajajo od 12 pa do 45 PS, takorekoč lahko „šepetaje“.

MAN-ove tvornice v Augsburgu imajo za seboj dolgo izkušnjo v izdelovanju Dieslovih motorjev. One so leta 1887 izdelale prvi uporabni Dieselov

motor na svetu. Leta 1924 so izdelale prvi avtomobil z Dieslovim motorjem in ga na mednarodni razstavi predstavile svetovni javnosti. Leta 1954 so začele uporabljati motorje z M-postopkom pri avtomobilih, vlačilcih in drugih uporabnostnih vozilih.

Svoje izdelke razstavlja tudi na koroškem velesejmu v Celovcu. Tam predvsem lahko vidite vlačilec KLEINSCHLEPPER z zmogljivostjo 12 PS, ki je uporaben za vsa kmetijska dela. Zaradi svoje varčnosti je zelo primeren tudi za manjša gospodarstva, priključke, posebno tudi hidravliko in vitel z jekleno vrvo dobavlja tudi zastopstvo M.A.N. za Koroško, firma ing. F. C. GRADISCHNIG v Beljaku.

Za srednja in večja gospodarstva v gorskih legah pa nudi vlačilec s pogonom na vsa štiri kolesa, ALLRADSCHLEPPER, z zmogljivostjo 18 PS, ki je posebno priporočen za strme njive.

Za najtežja gozdna dela pa z lahkoto opravlja vlačilec s pogonom na vse 4 kolesa (ALLRADSCHLEPPER) v dveh izpeljavah in sicer z zmogljivostjo 40 ali 45 PS. Motor je 4 cilindrski. Vozilo je opremljeno s 4- oziroma 6-tonskim gozdnim vitlom z jekleno vrvo.

Ko boste obiskali velesejem, ne pozabite se ustaviti pri oddelku MAN, kjer vam bo prijazni zastopnik firme ing. Hanselack prav rad postregel z vsemi podatki in strokovnimi pojasnili. Prepričajte se sami na razstavišču poleg vinske točilnice jugoslovanskega paviljona.

M.A.N.
MASCHINENFABRIK AUGSBURG - NÜRNBERG A. G.



▲ **TOVORNI AVTOMOBILI** ▲ **AVTOBUSI** ▲ **VLAČILCI** ▲ **MOTORJI**
Vozila za posebne namene in vozila s pogonom na vsa kolesa - TANKERJI - TOVORNJAKI Z UGLOBLJENIM NAKLADALNIM PROSTOROM

Zastopstvo za KOROŠKO in VZHODNI TIROL

ING. F. C. GRADISCHNIG

VILLACH, Klagenfurter Straße 70, Telefon 62-16

Na Koroškem velesejmu, odprto razstavišče, blok N poleg jugosl. in frškaškega paviljona

**DUNAJSKI MEDNARODNI VELESEJEM**

od 7. do 14. septembra 1958

MODA — Gospodinjstvo — Predmeti za dnevno rabo — Luksuzni predmeti — Vsak dan modno predvajanje krznenih plaščev v velesejski palači.

TEHNIKA — Stroji — Naprave — Orodje

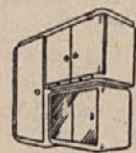
KMETIJSTVO — Razstava in prevajanje kmetijskih strojev — Živinorejska razstava: Govedo, prašiči, perutnina — Živila in nasladi — Vina — Posebna razstava: „Sadje in sočivje, ogled in poskušnja.“

KOLEKTIVNE RAZSTAVE OBRTNITVA
CAMPING15 INOZEMSKIH KOLEKTIVNIH RAZSTAV
(Velika Britanija, USA, USSR itd.)

Na železnicah in avtobusih so vozne cene za zunanje obiskovalce velesejma znižane za 25%. — Velesejske izkaznice na razpolago pri deželnih zbornicah za obrtno gospodarstvo, pri deželnih in okrajnih kmetijskih zbornicah ter pri s posebnim napisom označenih prodajalnah.

Radio aparati
Šivalni stroji
kolesa
V VELIKI IZBIRI**Radiohaus
KERN**Klagenfurt, Burggasse
Ugodno plačilo na obroke
Obiščite nas na
Koroškem velesejmu**FRANZ SCHNABL**CELOVEC — KLAGENFURT
Bahnhofstrasse 38 bFUNDER- IN LEITGEB PLOŠČE
FURNIRJI
POHISTVENE OBLOGE
RAZLIČNE LETVE itd.

Kraj, kjer kupujete opravilo za spalnice, dnevne sobe, kuhinje, oblažinjeno pohištvo, žimnice:

**Rudolf
Slama**KLAGENFURT, St. Veiter Strasse 15 und
Sponheimer Stasse 16

Ugodno odplačilo na obroke; tudi zamenjava za uporabni les je možna. Brezplačna dostava z avtomobilom.

Živalski spor

Nekoč so se sprli volk, lisica, mačka in zajec. Niso se mogli sporazumeti, zato so poklicali dobričino medveda, da reši njihov spor.

Medved jih vpraša:

„Zakaj ste se sprli?“

„Pogovarjali smo se, koliko zvijač zna kdo izmed nas, in sicer takih zvijač, s katerimi se v nevarnosti lahko rešimo — in sprli smo se.“

„Dobro,“ pravi medved. „Najprej volk, stari stric! Koliko zvijač poznaš?“

„Sto,“ odgovori volk.

„In ti,“ vpraša medved lisico.

Odgovori mu:

„Tisoč.“

„Koliko jih pa ti poznaš?“ vpraša medved zajca.

„Jaz imam samo hitre noge,“ odgovori zajec.

Nato vpraša medved ntačko:

„Ali znaš ti mnogo zvijač?“

„Samo eno edino.“ odgovori mačka.

Poljedelski stroji, motorne kosilnice, stroji za setev, stroji za trošenje umetnih gnojil, grablje, obračalci za seno, Heuma-Sonnenrad-Universalmaschine, traktorji z vsemi nadomestnimi deli. Vse to vam dobavlja trdka

**JOHAN
LOMŠEK**

Št. Lipš, Tihoja, p. Dobrla ves

Tedaj se odloči medved, da jih prestraši in se prepriča, kako se znajo rešiti s svojimi zvijačami. Nekolikanj zabrunđa in nenadoma plane na volka ter ga s šapami tako zagradi, da pade volk na pol mrtev od strahu po tleh. Ko vidi lisica, kaj se je zgodilo z volkom, se obrne, da bi zbežala, toda medved jo je že popadel za rep, tako da odtlej nosi na repu belkasto liso.

Le zajcu je uspelo, da se reši z naglimi nogami. Mačka pa skoči na bližnje drevo in pravi:

„Volk, ki je znal sto zvijač, je bil ujet, lisica s tisoč zvijačami ima oskubljen rep, zajec ima vedno čas, da lahko zbeži. Toda jaz, ki poznam samo eno zvijačo, lepo sedim na drevesu in se z eno zvijačo lahko smejem vsem zvijačam na svetu.“

Neu IM GESCHMACK
IN DER PACKUNG
EIN NEUER GENUSS**ÖSTERREICHISCHE TABAKREGIE****Vrvenje in drenjanje
na velesejmu**

(Nadaljevanje s 6. strani)

kadar je električni tok odklopljen; namreč sploh ne potrebuje toka, kajti opremljen je z vzmetyo za navijanje.

Kar sam narediš, ti je najbolj všeč. Zato naše gospodinje, in dekleta rade pletejo. Pri tem si izdelajo pletenine po lastnih željah in okusu, obenem pa prihranijo na denarju. Zato izkoristite priložnost in si oglejte predvajanje PASSAP ročnih pletilnih strojev v hali št. 3, kjer vam strokovne moči firme SATTLER nudijo vsa pojasnila. Lahko se pa zglasite tudi na sedelu firme na Senenem trgu (Heuplatz).

Tudi firma GRUNDER nudi bogato izbiro šivalnih in pletilnih strojev in jih razstavlja na velesejmu v hali št. 5.

In tako smo prišli počasi naokoli. Človeku se tako kolena majejo, grlo je suho, kam sedaj? Začne misliti, kje bi se usedel. Mi bomo šli v KONSUM v lopi (Halle) št. 16. Tam namreč „Bog roko ven moli“, to je gostinska podjetja strežejo z jedajo

in pijačo. V KONSUM-ovi prodajalnici vam postrežejo z vsemi dobrotami tega sveta, ki služijo namenu, vzdrževanja človeštva pri življenju. Tam si privežete dušo z izdatnim prigrizkom in dobro kaplico res po „cenah za člane“, to je po zelo nizkih cenah.

Če ste pa brezalkoholni bratec, pa lahko zavijete k MLEČNEMU PAVILJONU, kjer vam postrežejo s svežim mlekom okusno oblečene deklice.

Ko se pa odpravljate domov, boste gotovo še pogledali na zabavišče. Tam je med drugim avtodrom in živalski vrt PRECHTL, ki vam nudi zabavo in zanimivosti. Kače, ptiči in zveri iz vseh delov sveta vam bodo sikale, skovikale, tulile in rjovele za mal denar.

In pri izhodu domov pa ne pozabite vreči še en pogled na razstavo avtomobilov firme KRAINER na St. Ruprecht Strasse. Nudi avtomobile LLOYD in GOLIATH. Tam bo prav gotovo kaj primerne za vas, da vam drugo leto ne bo treba trudnim koračiti domov — peš.

Samo še nekaj dni dobite

naše znano

kvalitetno blago

po zelo znižanih cenah

MODENHAUS

Primer

KLAGENFURT BURGASSE

MÖBELHAUS**STADLER
KLAGENFURT**

Theatergasse 4

Das Haus der guten Möbel

- NEUES VOLKSSCHLAFZIMMER nur S 3900.— frei ins Haus!
- MODERNSTE MÖBEL UND WIR ZEIGEN WIE SIE IM RAUM ZU STELLEN SIND.
- ENTWÜRFE DURCH EIGENEN ARCHITEKTEN BEI DURCHFÜHRUNG KOSTENLOS
- 100-FACHE AUSWAHL ERWARTET SIE AUSSERDEM IM WEITESTEN GRÖSSTEN MÖBELHAUS KÄRNTENS. EINMALIGE GROSSE

**MÖBELSCHAU
IM EIGENEN PAVILLON AUF DER
KÄRNTNER MESSE**ŠIVALNI STROJI
PLETILNI STROJI**Grundner**KLAGENFURT, WIENERGASSE 10
nächst der Stadtpfarrkirche!Obiščite nas na koroškem velesejmu
v hali št. 5**40,000,000
MILLIONEN SCHILLING
PRÄMIENRÜCKVERGÜTUNG
FÜR DIE VERSICHERTEN DER
WIENER STÄDTISCHEN VERSICHERUNGSANSTALT**Vom 1. 8. 1957 bis 31. 7. 1958 wurden für die Jahre
1955 und 1956 S 19,900.000
rückvergütet.Die nachstehenden Prozente einer Jahres-
prämie werden für das Jahr 1957 in der Zeit
vom 1. 8. 1958 bis 31. 7. 1959 im Betrage von ca. S 20,100.000
rückvergütet werden.**S 40,000.000**betragen daher die Dividenden der Versicherten der Städtischen
Versicherung innerhalb von 2 Jahren.Laut Verlautbarung in der amtlichen Wiener Zeitung und im Amtsblatt der
Stadt Wien betragen die Rückvergütungen für das Jahr 1957:

Lebensversicherung	13%	(im Vorjahr 10%)
Industriefeuerversicherung	10%	(,, ,, 5%)
übrige Feuerversicherung	10%	(,, ,, 10%)
Unfall- und Haftpflichtversicherung	10%	(,, ,, 0%)
Wohnungs- und Einbruchversicherung	20%	(,, ,, 15%)
Glasversicherung	10%	(,, ,, 10%)
Maschinenversicherung	5%	(,, ,, 5%)
Kranken-(Heilkosten-)Versicherung	wie im Vorjahr	

alte Tarife: 3 Monatsbeiträge, neue Tarife: 6 Monatsbeiträge

Die **STÄDTISCHE VERSICHERUNG**
BEWÄHRT SICH ALS PREISREGULATOR

*Vedno kaj novega,
posebno poceni letne obleke
enodelne in dvodelne, v vsaki velikosti*

Spezialhaus

für beste Damen- und Herren-Fertigkleidung

JOSEF Kainz
KLAGENFURT - BAHNHOFSTRASSE NR. 17

Našim gospodinjam

Moderna kuhinja

Praktična ureditev kuhinje prihrani gospodinjino mnogo časa in moči. Zato si na tihem vsaka gospodinja želi preureditev kuhinje. Mnogokrat vidimo kuhinje, ki zglejajo prav lične in prijetne, a so v resnici zelo nepraktične. Razni prtiči po stenah, številne zavese, škatle in škatlice po omarah in policah delo gospodinjice samo otežuje. Predno vsak teden vse „nastavke“ umije in jih dnevno obriše, bi naredila že marsikaj drugega. Mnogi predmeti so v kuhinji samo za „parado“ in so pravi „lovilci prahu“.

Vse pohištvo naj bo svetlo in iz snovi, ki se da dobro čistiti. Najbolj primeren, najdražji in najboljši je arborit, to so plošče, katerim ne škodijo vročina, ne kislina, ne ostrina. Samo obrišemo jih pa so kot nove. Iz arborita delajo že vse kuhinjsko pohištvo, posebno pogosto pa služi za mizne plošče.

Kuhinja je delavnica gospodinjice. V njej prebije večino dneva. Kolikokrat pa niti voda ni napeljana v kuhinjo, pohištvo je razporejeno nepraktično. Delovna miza je preveč oddaljena. V shrambo moramo skozi vežo, omara je v nasprotnem kotu. Ali

se ne bi dalo postaviti pohištvo tako, da bi bilo vse pri roki, da bi bil nekje tudi vrtljiv stolček, kjer bi gospodinja opravljal nekatera dela lahko sede. Zakaj ne bi pri likanju sedela? Kolikokrat tožijo naše matere o bolečinah v križu, nogah, imajo srčne motnje. Često so to posledice slabo urejenih kuhinj. Zakaj je gospodinja pri pomivalni skledi globoko sklonjena, ko bi lahko pomivala vzravnan.

Delo v kuhinji je mnogo prijetnejše, če je ta svetla, prikupna, čista. Delo je mnogo lažje, če je razporeditev omar, miz, štedilnika, vode taka, da so predmeti, ki jih gospodinja rabi, čim bližje pri roki.

Veliko časa in truda prihrani gospodinja električni štedilnik. Pri njem se ne umaže, hitro skuha, lepo speče in poleti ne proizvaja v kuhinji moreče vročine.

Moderna kuhinja naj bo tako urejena, da tri najpomembnejša delovna tvorišča: kuhinjska miza, štedilnik in pomivalnik stoji čim bližje skupaj. Najbolj ustreza ureditev, da so: vodovod s pomivalnikom, miza in štedilnik po možnosti v vrsti od leve proti desni, da z mize lahko doseže štedilnik in vodo.

„Amerikanec iz Evrope“

pravijo „REKORD-u“, osebnemu avtomobilu, ki so ga izdelale nemške tovarne OPEL v Rüsselsheimu. V zadnjih mesecih značilna, na dolgo raztegnjena značka „REKORD“ postaja vedno bolj pogosta na cestah. In to ne brez tehtnega razloga, kajti Opelovi vozovi so si že zdavnaj pridobili priimek „zanesljiv“.

Z „Rekordom“ pa se je tovarnam v Rüsselsheimu posrečilo izdelati vozilo srednje kategorije, ki pa v to spada pravzaprav samo še zaradi svoje ugodne cene. Elegantna, dolga oblika voza zbuja takoj vtis izbranega okusa oblikovalcev karoserije. Pa tudi na znotraj je to velik voz, ki po prostoru le za malenkost zaostaja za takozvano „veliko kategorijo“. Ustrezno temu tudi njegov motor proizvaja 45 PS. Da poveča komfort pri vožnji, je tovarna opremila novi „Rekord“ z vrsto malih domislekov, kot n. pr. odpiranje in zapiranje šip opravite tako, da samo zavrtite zato določeni gumb, sončni senčniki so iz upogljivega materiala, kar prepreči ranitev, če človek nenadoma trči vanj, brisači sprednje šipe so na električni pogon ter jih je moč s stikalom regulirati na 2 različni brzini. To je posebno prav pri vožnji, kadar sneži. Armatura plošča in volan sta nameščena postrani in sta tudi elastična, vse tri brzine so polno sinhronizirane, ob straneh so nameščene še dodatne lučke za parkiranje, 3 pepelniki so v lagodnem dosegu roke, naslonjala za komolce so oblazinjena. Vse to so sicer male reči, ki pa naredijo velik vtis na potnika.

Po drugi strani so pa zares veliko vredne, posebno za tiste, ki uporabljajo voz pri opravljanju svojega poklicnega dela ter morajo mnogo potovati. Opel „REKORD“ na vse možne načine lajša napore potovanja in povečava ugodje. Prav zato so konstrukterji polagali posebno paznjo na kar največjo elastičnost voza ter na to, da vozaču olajšajo vodstvo voza.

Oče sedanega REKORDA je OLYMPIA, ki se je zaradi svoje storilnosti in zanesljivosti zelo dobro uveljavil. Oba voza imata isto osnovno opremo, a moramo reči, da je od obeh bratcev REKORD brez dvoma elegantnejši, predvsem zaradi že omenjenih številnih in koristnih dodatkov. Zato se pa lahko reče, da je „OLYMPIA“ „Rekord“ v vsakdanjem oblačilu.

Kdor pa ima veselje za velike reči, temu pa nudi OPEL svojega KAPITAN-a, ki je krona programa tovarn v Rüsselsheimu. To je voz mednarodnega formata, ki povsod pade v oči zaradi svoje dostojanstvene pojave ter velike storilnosti.

Opelove tovarne proizvajajo tudi 1 in ¾ tonski brzi tovorni avtomobil. Je to izpopolnjeni naslednik slavnega OPEL-Blitza, ki je svoje dobre lastnosti dokazal povsod, od ruskih step in močvar pa do vročega peska Afrike.

Pri firmi TRAMPITSCH, Priesterhausgasse 6 je stalna razstava vozov OPEL in prav radi vam nudijo brezobvezno vsa strokovna pojasnila.

Besuchen Sie unsere Ausstellungsräume

Klagenfurt, Priesterhausgasse 6
Telefon 2485

und unsere Werkstätte und Servicestation

Klagenfurt, Villacher Straße 181
Telefon 2660

Jederzeit unverbindliche Probefahrt

Trampitsch & Co.

Župnik iz Mišjega dola

(Nadaljevanje s 5. strani)

Ves sem bil premočen, kajti mrzel pot me je oblival in umiral sem od žeje... Toda, pri moji veri, copate, ki mi jih je posodil dobri sv. Peter, so me obvarovale, da si vsaj nog nisem osmodil.

Začnem že šepati in omagovati; končno vendarle zagledam na levi ogromna vrata, na široko odprta vrata, kakor vhod v velikanjsko peč. Ah, otroci moji, kakšen prizor! Tam me nihče ne vpraša za ime in tudi kakega zapisnika ne vodi nihče. Tam vstopajo kar trumoma in pri odprtih vratih, bratje moji, kakor vstopate vi ob nedeljah v krčme.

Mrtvaški znoj me je oblival in čeprav sem bil kar trd od groze, sem vendarle ves drhtel. Lasje so mi vstajali, v nos mi je udarjal duh po ožganem, pečenem mesu, nekaj takega, kakor duh, ki se razširja pri nas v Mišjem dolu, kadar naš kovač Boltežar smodi kopito starega osla, da ga podkuje. Kar dušilo me je v tem smrdljivem vzdušju in pretresalo me je strahotno kričanje, ječanje, rjojenje in preklinjanje, ki je donelo od vseh strani.

„No torej, ali boš vstopil ali ne,“ se zaredere nad menoj nek rogat hudič in medregne s svojimi vilami.

„Jaz? Ne! Jaz sem prijatelj božji.“
„Ti prijatelj božji... He-he-he! Zguba garjasta, kaj pa potem iščeš tu?“

„Prihajam... Ah, saj še govoriti ne morem, niti na nogah se ne morem več držati... Prihajam... prihajam od daleč in vas ponižno prosim, če... če... morda imate slučajno tu tudi kakega... kakega Mišjedolca...“

„Oj, strela božja, ne delaj se vendar tako bedastega, kot bi ne vedel, da je tu zbran ves Mišji dol. Kar poglej, dolgosuknjež črni, in videl boš, kako smo postlali tu tvojim slavnim Mišjedolcem.“

In videl sem sredi strašnega plamenega vrtinca dolgega zidarja Florijana — vsi ste ga poznali, bratje moji — ki je hodil vedno pijan in se je potem znašal nad svojo ubogo Katro.

NI NIC BOLJŠEGA

PASSAP - ročni pletilni stroj

Samo domača strokovna trgovina vam nudi vse garancije! Pletilna predvajanja na Koroškem velesejmu, šotor št. 3 — ali pa pri

Sattler

KLAGENFURT, AM HEUPLATZ

Velika letna razprodaja

po posebno ugodnih cenah
in z znatnimi popusti

za blago in perilo

L. MAURER

KLAGENFURT
ALTER PLATZ

Videl sem Polono, tisto malo beračico, s privihanim nosom... ki je spala čisto sama na skednju... Gotovo se je spominjate, malopridneži moji! Toda pojdimo dalje, mnogo, mnogo vam imam povedati.

Ugledal sem mojstra Leščerbo, ki je znal si je stiskal olje iz sosedovih oliv.

Seveda ni manjkalo tudi bajtarice Barbare, ki je paberkovala klasje po strniščih in tako rada segala tudi v tuje snopje...

Videl sem mojstra Leščerbo, ki je znal tako dobro mazati kolo svoje samokolnice.

In seveda teto Marjano, ki je tako drago prodajala vodo iz svojega vodnjaka.

In zakrknjenega Matevža, ki je naduto glodal svoj vivček v kljunu in se ni niti

Obiščite za časa velesejma domačo trgovino z radio aparati, lustri, likalniki in splošno za gospodinjstvo

H. KREUTZ

KLAGENFURT
ST. RUPRECHTER STRASSE

odkril, če me je srečal, kadar sem nesel samesa našega Gospoda, kot da bi bil srečal psa.

In Jakoba s svojo Mejo in Janeza in Toneta in Franceta...

Presunjeni, vsi bledj od strahu so ječali farani in gledali v duhu skozi odprta peklenjska vrata nekateri svoje očete, drugi svoje matere, tretji svoje stare matere in četrti svoje sestre...

Sami pač dobro veste, bratje moji, je nadaljeval dobri gospod Martin, da tako ne more dalje. Meni so izročene v oskrbo vaše duše in jaz želim, jaz vas želim rešiti brezna, v katerega drvite. Jutri se lotim dela; niti dneva ne smemo več odlašati. In posla bo čez glavo. Glejte, tako-le bomo pričeli, kar po vrsti, kakor so hiše v Trsti.

Jutri, v ponedeljek bom spovedoval starce in starke. S temi menda ne bo mnogo posla.

V torek so na vrsti otroci. Ti bodo opravljeni hitro.

V sredo fantje in dekleta. Tu bo najbrž daljša žehta.

V petek žene. Povem vam: le prav nobenih komedij.

V soboto pridejo obrtniki. S temi bo menda dovolj opravka kar ves dan.

In če bomo v nedeljo končali, bomo srečni.

Poglejte, otroci moji, kadar je žito zrelo, ga je treba požeti; ko vino prevre, ga je treba izpiti. Dovolj je že umazanega perila, treba ga je oprati in prav temeljito oprati.

To je milost, ki vam jo želim. Amen!

Rečeno — storjeno. In žehta je bila opravljena. Po tej nepozabni nedelji se je razširil vonj mišjedolske čednosti po devetih farah naokoli.

In dobri župnik Martin je ves srečen in židane volje naslednjo noč sanjal, da se je spenjal na čelu vse svoje črede v sijajni procesiji sredi prižganih sveč in zavil v oblake kadila med otroki, ki so prepevali Te Deum, po blesteči poti proti raji.

To je zgodba o mišjedolskem župniku, kakor mi jo je pravil star očanec, da vam jo povem. On pa jo je slišal od nekega svojega dobrega prijatelja.

Sončna očala - Sonnenbrillen

OPTIKER SEKERKA
KLAGENFURT, 10. OKTOBER-STR.

Vsa sadna drevesca — jabolčna do 20% cenejša kot drugod — vam dostavi domača drevesnica ing.

Marko Polzer, pd. Vazar, p. St. Veit i. Jauntal.

GOZDNO HISICO

kuhinjo in sobo na razgledni cesti (Aussichtsstrasse) 1.400 kv. m. sveta, prodam takoj. Cena po dogovoru. — Agnes Valentinitich, St. Egyden 62 bei Velden.

POŠTEN SLOVENSKI FANT star 34 let, z dobrim znanjem nemškega jezika, začasno v Ameriki, s 150.000 šil. gotovine, se želi priženiti ali v ta namen spoznati z dekletom ali vdovo brez otrok, ki bi mu lahko nudila nov dom. Dopise s sliko na upravo „Našega tednika - Kronike“.